

Ettevõtlusministri 15. mai 2015. a määruse nr 46 „Klastrite arendamise toetamise tingimused ja kord“ muutmise määruse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse § 14 alusel.

Ettevõtjate konkurentsivõime kasvu ühe mootorina nähakse perioodil 2014–2020 ettevõtetevahelist turundus- ja arendustegevusalast koostööd. Nimetatud koostöö tekkimiseks ja edasiarendamiseks on ellu kutsutud klatri toetusmeede. Klatri toetusmeetme loomisel otsustati, et perioodil 2014–2020 toetatakse klastreid kahes etapis. Kaheetapiline toetuste jagamine võimaldab paindlikku lähenemist nii klatriatele oma strateegiate ja tegevuskavade koostamisel ja elluviimisel kui ka poliitikakujundajatele klatri toetusmeetme ülesehitamisel.

I etapi pikkuseks kavandati kolm aastat. I etapis viidi läbi I ja II taotlusvoor. I etapp lõpeb 31. detsembril 2018. a. II etapp kestab 1. jaanuarist 2019. a kuni 31. augustini 2023. a. II etapi rakendamiseks korraldatakse III taotlusvoor. Käesoleva eelnõu eesmärk on viia klatri toetusmeetmesse II etapi elluviimiseks, sealhulgas III taotlusvooru korraldamiseks vajalikud muudatused.

Eelnõuga täpsustatakse klatri toetusmeetme toel saavutatavaid tulemusi, mis jaotuvad kolmeks:

- 1) tulemused ja mõju klatri ettevõtjast partnerile – klatri ettevõtjast partnerite müügitulu ja lisandväärtuse kasv;
- 2) tulemused ja mõju erinevate majandussektorite vahelisele koostööle – erinevate majandussektorite vahelise koostöö tugevnemine ja Eesti ettevõtjate poolt väärtusahelate juhtimine ja koordineerimine;
- 3) tulemused ja mõju klatrile – klatri kui organisatsiooni jätkusuutlikkuse kasv.

Vastavalt eelnimetatud oodatavatele tulemustele muudetakse käesoleva eelnõuga ka hindamiskriteeriume.

Eelnõuga täpsustatakse arendus- ja ühisturundustegevuse termineid. Ühtlasi lisatakse eraldiseisev termin „arendusprojekt“, millega defineeritakse klatri arendustegevuse, sealhulgas protsesside, toodete, teenuste arendamisega ja täiustamisega seotud alamtegevus.

Üks eelnõu läbivatest eesmärkidest on jätta klatriatele oma tegevuste planeerimisel ja elluviimisel suurem otsustusvabadus. Sellest tulenevalt tunnistatakse kehtetuks eelnõuga mitmed piiravad sätted. Näiteks piirang, et õppereiside lähetuskulud on abikõlblikud üksnes siis, kui õppereisil osaleb vähemalt viis klatri ettevõtjast partnerit.

Suurema otsustusvabadusega kaasneb suurem vastutus saavutada kokkulepitud eesmärgid ja tulemusi. Eelnõuga sätestatakse, et klatri toetusmeetme II etapis viiakse läbi vahehindamine. Vahehindamise käigus hinnatakse, kas, kuidas ja kui palju on klaster kokkulepitud eesmärgid saavutanud. Vahehindamise aluseks on taotluses ja rahastamisotsuses märgitud tulemused ja eesmärgid.

Vahehindamise tulemusel on neil klastritel, kes on oma eesmärkide ja tulemuste saavutamisel olnud edukad, õigus vabade eelarvevahendite olemasolul taotleda täiendavat toetust. Samas nendel klastritel, kelle eesmärgid ja tulemused jäävad vahehindamiseks saavutamata, võidakse vahehindamise tulemusel kas toetussummat vähendada või rahastamine lõpetada.

Eelnõu koostasid Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (edaspidi: *ministeerium*) majandusarengu osakonna ekspert Kaie Nurmik (e-post: kaie.nurmik@mkm.ee, tel: 639 7651), Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse (edaspidi: *rakendusüksus*) ettevõtluskonsultant Kadrin Randpuu (e-post: Kadrin.Randpuu@eas.ee, tel: 738 6019). Määruse juriidilise ekspertiisi teostas ministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Anne-Ly Normak (e-post: anne-ly.normak@mkm.ee, tel: 715 3403). Seletuskirja koostas ministeeriumi majandusarengu osakonna ekspert Kaie Nurmik. Keeletoimetuse tegi ministeeriumi juhtkonna referent-keeletoimetaja Kristiane Liivoja (e-post: kristiane.liivoja@mkm.ee, tel: 625 6370).

Eelnõuga muudetakse ettevõtlusministri 15. mai 2015. a määrust nr 46 „Klastrite arendamise toetamise tingimused ja kord“ (RT I, 09.08.2017, 2).

Eelnõu ei ole seotud Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga.

2. Eelnõu eesmärk

Eelnõu eesmärk on viia klatri toetusmeetmesse sisse III taotlusvooru läbiviimisega seotud muudatused.

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb 2 paragrahvist ja 54 punktist.

Eelnõu § 1 punktiga 1 muudetakse määruse § 1 lõiget 3 ja lõiget 4. Eelnõuga lisatakse klatri toetusmeetmele täiendavaid alategevusi ja nendega seotud kulusid. Käesoleva eelnõu punktiga sätestatakse riigiabi liigid, mida lisandunud tegevustele kohaldatakse. Arendustegevuse uus alategevus on arendusprojekti läbiviimine. Seoses selle muutusega lisatakse määruse riigiabi tingimusi reguleerivatesse sätetes punkt, et arendusprojekti läbiviimine on riigiabi mõistes vähese tähtsusega abi.

Klatri rahvusvahelise nähtavuse ja väärtuse kasvatamise juurde tekib täiendav võimalus klatri sertifitseerimisega seotud kulude katmiseks. Euroopa Komisjoni riigiabi eest vastutava üksuse heakskiitva otsuseni, et nimetatud kulud on hõlmatud innovatsiooniklastritele antava tegevus abiga, käsitletakse klatri sertifitseerimisega seotud toetust vähese tähtsusega abina. Nimetatud vähese tähtsusega abi arvestatakse toetuse saaja vähese tähtsusega abi summa sisse.

Eelnõu § 1 punktidega 2 ja 3 muudetakse määruse § 2 lõike 2 sõnastust ning § 2 lõige 3 tunnistatakse kehtetuks. Klatri programm käivitati 2008. a eesmärgiga edendada ettevõtjate omavahelist koostööd ja ettevõtjate koostööd teadus- ja arendusasutuste ning kohalike omavalitustega. Koostööd nähti kui olulist võtit, mis aitab ettevõtetel kasvatada oma rahvusvahelist konkurentsivõimet.

Klastrite toetusmeetme II etapi eel on klastrite eesmärk sama – aidata suurendada ettevõtete rahvusvahelist konkurentsivõimet. Samas täpsustatakse eelnõuga oodatavaid tulemusi, mis klastrite rahastamisega esinevad. Klastrite rahastamise mõju jaguneb kolmeks:

- 1) mõju klastri ettevõtjatest partnerite majandustulemustele (klastri ettevõtjatest partnerite müügitulu kasv ja klastri ettevõtjatest partnerite lisandväärtuse kasv);
- 2) mõju erinevate majandussektorite arengule – erinevate majandussektorite vaheline majanduslik koostöö ja klastri ettevõtjatest partnerite väärtusahelatel põhinev koostöö;
- 3) mõju klastritele kui koostööorganisatsioonidele – klastri jätkusuutlikkuse kasv.

Klastri ettevõtjatest partnerite majandustulemuste paranemine – klastrite loomise ja ettevõtjate klastritesse kuulumise peamine eesmärk on teiste ettevõtjatega tehtava koostöö kaudu paremate majandustulemuste saavutamine. Näiteks annab ettevõtjate ühine arendustegevus võimaluse välja arendada erinevate ettevõtjate komponentidest või lahendustest koosnevaid uusi tooteid ja teenuseid. Teise näitena saab välja tuua ettevõtjate ühislahendused ja -platvormid, mis võimaldavad ettevõtjatel koos oma uusi tooteid ja teenuseid arendada ja uutele turgudele sisenemiseks vajalikku teavet ja informatsiooni koguda.

Lisaks ettevõtjate ühisele arendustegevusele tuleb välja tuua ka ettevõtjate ühine turundustegevus, mis Eesti ettevõtjate väiksust arvesse võttes on väga oluline võimalus just eksportturgudel paremate majandustulemuste saavutamiseks.

Erinevate majandussektorite koostöö edendamine, sealhulgas väärtusahelatel põhinev koostöö – erinevate valdkondade ettevõtete koondumine klastrisse aitab tekkida uutel valdkondadele ülemisel ärimudelitel, arendada välja uusi ja tehnoloogiliselt keerukamaid tooteid ja teenuseid ning luua uusi turundusviise ja -kanaleid. Nüüdisaegsed lõpptooted ja -teenused on tihtilugu mitmete majandussektorite ülesed, koosnedes erinevatest materjalidest ja olles valmistatud paljudest erinevate funktsionaalsustega komponentidest, mida juhivad IT- või elektroonikalahendused. Näiteks tooted, mis koosnevad üheaegselt metalli-, plasti-, puidu- ja elektroonikakomponentidest ja mis töötavad IT-lahenduste toel.

Sellest lähtudes saab lõpptooteid ja -teenuseid ning nendega seotud ettevõtjaid vaadelda väärtusahelate mõistes. Väärtusahelad võivad olla moodustatud vertikaalselt (toorainest lõpptooteni) või ka horisontaalselt (erinevate valdkondade ülesed lõpptooted ja -teenused, kus lõpptoote saamine nõuab koostööd ja uusi lahendusi kõikidelt osapooltelt). Nimetatud väärtusahelad on terviklikud ning saavad alguse kliendivajaduste ja turunõudluse väljaselgitamisest ja ulatuvad kuni lõpptoote järelteeninduseni. Väärtusahel hõlmab turunõudluse väljaselgitamist, uue toote või teenuse väljatöötamist, tootmist või teenuse pakkumist, turundamist, levitamist ja toote või teenuse järelteenindust. Sõltuvalt toote või teenuse keerukusest ja Eesti ettevõtete väiksusest ei ole tihtilugu võimalik ja majanduslikult otstarbekas kõiki väärtusahela etappe ühes ettevõttes läbi viia.

Väärtusahelate olulisust ja mõju ulatust näitab erinevate ettevõtete ja organisatsioonide ring, kes väärtusahela eri etappides osalevad ja majanduslikku kasu saavad. Siia kuuluvad näiteks tehnoloogia- ja turutrendidega tegelevad konsultatsioonibürood, patendibürood, toote tehniliste lahenduste väljatöötamisega tegelevad inseneri- ja disainibürood, ülikoolid ning teadus- ja arendusasutused, lõpptoote komponente valmistavad teiste valdkondade ettevõtted ja nende allhankijad, tootmiskorralduse lahendusi pakkuvad IT-ettevõtted ja inseneri- ja konsultatsioonibürood, katselaborid ja sertifitseerimiskeskused, tooraine tootjad ja töötledajad, pakenditootjad, montaaži ja järelteenindust pakkuvad ettevõtted jne. Eesti ettevõtjate juhitud

või kontrollitud lõpptoote või -teenuste põhised väärtusahelad omavad mõju ja aitavad majanduslikult edukad olla ka teistel Eesti majandus- ja ühiskonnasektoritel. Seda nii lõpptoote arendamise kui ka tootmise ning järelteeninduse etappides.

2017. aasta alguses viis Soome majandusteaduste instituut ETLA läbi Eesti töötleva tööstuse väärtusahela uuringu¹, kus kaardistati AS Hekoteki ja Ericsson Eesti AS-i väärtusahelad ja arvutati välja nimetatud ettevõtete olulisus ja mõju Eesti majandusele. Klasteri toetusmeetme üks eesmärk on klasterite baasil suurendada erinevate sektorite koostöövõimekust, mis aitaks luua uusi või tugevdada olemasolevaid Eesti ettevõtjate juhitud või koordineeritud väärtusahelaid ning aitaks Eesti ettevõtetel siseneda rahvusvahelistesse väärtusahelatesse.

Klasteri kui koostööorganisatsiooni arendamine – klaster on katus, mis koondab kokku ja haldab ühiselt kasutatavat informatsiooni, koordineerib ja veab eest ettevõtjatevahelist koostööd, algatab uusi koostööprojekte ja pakub ettevõtjatele ühiselt kasutatavaid teenuseid jne. Teisisõnu on klaster ühelt poolt oluline platvorm, kus erinevad osapooled teevad koostööd, ja teisalt organisatsioon, mis initsieerib ettevõtjate koostööd. Ettevõtjatevahelise koostöö eestvedamine ja koordineerimine nõuab nii ressursse kui ka hästi juhitud ja mehitatud ning läbimõeldud ja töötavate protsessidega organisatsiooni. Sellest tulenevalt on oluline, et klasteri rahastamise tulemusel muutuksid klasterid kui organisatsioonid tugevamaks ja oleksid pikemas perspektiivis ilma klasteri programmi rahastuseta võimelised olema ettevõtjatevahelised koostööplatvormid ja initsiaatorid.

Eeltoodust tulenevalt sätestatakse eelnõuga, et klasterite rahastamise tulemusena kasvavad klasteri ettevõtjatest partnerite müügitulu ja lisandväärtus töötaja kohta, erinevate majandussektorite vaheline majanduslik koostöö ja klasteri ettevõtjatest partnerite väärtusahelatel põhineva koostöö kaudu teenitav tulu ning klasteri jätkusuutlikkus. Ühtlasi tunnistatakse kehtetuks § 2 lõige 3, mis sätestab eraldiseisvalt klasterite rahastamise väljundnäitajad, milleks on nutika spetsialiseerumise kasvualadesse kuuluvate toetust saanud äriühingute arv ja innovatsioonialast koostööd teinud klasteri partnerite arv.

Eelnõu § 1 punktiga 4 jäetakse välja § 4 punkti 2 sõnad „samuti riik, kohaliku omavalitsuse üksus, avalik-õiguslik juriidiline isik või muu haldusüksuse täitev isik, kui ta osaleb kaubaturul“. Muudatuse eesmärk on ühemõtteliselt defineerida ettevõtja mõiste. Kehtiv määrus defineerib, et ettevõtja on äriseadustiku kohaselt äriregistris registreeritud äriühing, samuti riik, kohaliku omavalitsuse üksus, avalik-õiguslik juriidiline isik või muu haldusüksuse täitev isik, kui ta osaleb kaubaturul. Selline sõnastus tekitab segadust ja on ebavajalik.

Vastavalt tehtavale muudatusele on ettevõtja äriseadustiku kohaselt äriregistris registreeritud äriühing.

Eelnõu § 1 punktidega 5-7 muudetakse § 4 punkti 6, tunnistatakse kehtetuks § 4 punkt 6¹ ning täiendatakse § 4 punktiga 6². Antud punktidega defineeritakse mõisted „arendustegevus“ ja arendustegevuse alaliik „arendusprojekt“. Arendustegevus on laiem mõiste ja hõlmab tegevusi, mis loovad eeldusi ja toetavad klasteri ja klasteri liikmete ühiste tegevuste läbiviimist, sealhulgas informatsiooni hankimine, uuringute läbiviimine, ekspertiisi ostmine, õppereiside läbiviimine. Arendustegevuse oluline suund on ka tegevused, mis aitavad ette valmistada ning teostada ühiseid arendusprojekte, sealhulgas

¹ Ali-Yrkkö, J, Mattila, J (2017) Estonia in Global Value Chains
URL <https://www.etla.fi/wp-content/uploads/ETLA-Raportit-Reports-69.pdf>

teadmiste, intellektuaalse omandi, tehnoloogiate ja seadmete kaardistamine ning nende ühiskasutamise korraldamine. Lisaks kuulub arendustegevuse hulka ka tööjõu arendamine ja sellele eelnev arenguvajaduste kaardistamine.

Arendustegevuse eesmärk on klasteri ettevõtjatest partnerite majandustulemuste edendamine ja rahvusvahelise konkurentsivõime tõstmine. See tähendab, et kõik klasteri toetusmeetmest rahastatavad arendustegevused peavad olema seotud ja aitama kaasa klasteri partnerite majandustulemuste paranemisele ja rahvusvahelise konkurentsivõime kasvule. Näiteks kui klaster korraldab tööjõu arendamisega seotud tegevusi, siis need tegevused peavad aitama klasteri ettevõtjatel olla äriiselt edukad ja teenida tulu, ja seda ennekõike Eestist väljaspool. Lisaks peab klasteri arendustegevusel olema väärtus enamikule klasteri partneritest. See tähendab, et üle poolte klasteri partneritest saavad kas otseselt või kaudselt kasu klasteri konkreetsest arendustegevusest. Näiteks kui klaster korraldab arendustegevuse raames õppereisi või tellib uuringu, siis saadud uus teadmine on äriiselt oluline ja kättesaadav enamikule klasteri partneritele. Teisisõnu uuringute teemade valik ja õppereiside sihtkohad ning programm ei ole seotud üksnes uuringus ja õppereisidel osalevate ettevõtete huvidega, vaid neil peab olema väärtus ka teistele klasteri partneritele.

Klasteri arendusprojekt on vähemalt klasteri kahe partneri toote, teenuse, protsessi või rakenduse arendamine või täiustamine ja edasiarendamine. Klasteri arendusprojekt on otseselt seotud kõikide projektis osalevate partnerite äriiselt tuluteenimisega. See tähendab, et ühe ettevõtja toote või teenuse väljaarendamise projekt, kus osaleb näiteks teadusasutus arendustöö läbiviijana, kellel endal äriiselt huvi arendusprojekti tulemusi rakendada puudub, ei kuulu arendusprojektide hulka ja selliseid projekte klasteri toetusmeetmest ei rahastata. Enne arendusprojekti alustamist lepivad projektis osalevad partnerid kokku, mis on projekti äriiselt rakendatav tulemus ja kuidas projekti partnerid seda äriiselt rakendada hakkavad. Lisaks lepatakse eelnevalt kokku ka projekti elluviimise kava koos partnerite õiguste ja kohustustega. Sellega välditakse riski, et erinevate partnerite erinevad ärihuvid saavad takistuseks projekti tulemuste rakendamisel.

Klasteri arendusprojektidega toetatakse ka klasteri enda toodete, teenuste, lahenduste või rakenduste vms välja arendamist – teisisõnu neid tooteid ja teenuseid, mida klasteri ettevõtjad vajavad ühiselt ja mille kasutamist ja tuluteenimist enamjaolt juhib ja koordineerib klaster. Klasteri arendusprojektidel on piiratud hulk otseseid kasusaajaid. Lisaks seab piirangud klasteri toetusmeetme eelarve maht. Sellest tulenevalt on tõenäoline, et kõikidel klasteri partneritel puudub võimalus endale sobivas arendusprojektis osaleda. Et tagada kõikidele klasteri partneritele võrdsed võimalused arendusprojektides osalemiseks, peab klaster välja töötama arendusprojektide korra, kus kirjeldatakse põhimõtteid ja tingimusi, mille alusel klasteri arendusprojekte valitakse ja rahastatakse. Arendusprojektide korra vormi töötab välja klaster ja see vorm võib olla osa juba olemasolevatest klasteri toimimist reguleerivatest kokkulepetest või lepingutest, näiteks konsortiumleping. Juhul kui ühe klasteri liige soovib arendusprojekti teha mõne teise klasteri ettevõtjaga, siis selline arendusprojekt peab vastama kõikidele arendusprojektile ette nähtud tingimustele. Lisaks peab vastav võimalus olema mõlema klasteri arendusprojektide korras ette nähtud ja klasteri liikmete poolt heaks kiidetud.

Eelnõu § 1 punktiga 8 täpsustatakse § 4 punkti 7 sõnastust, tuues välja, et ühisturundus on tegevus, mille käigus turundatakse klasteri partnereid või nende tooteid ja teenuseid ühiste turundustegevuste kaudu. Teisisõnu on ühisturundus turundus, kus ühiste turundustegevustega turundatakse ühiselt erinevaid ettevõtteid, organisatsioone ja nende tooteid ja teenuseid. Sealjuures kõik ühisturunduse tegevustes osalevad klasteri partnerid

saavad kasu ja on huvitatud ühisturundustegevuste elluviimisest. Ühe ettevõtte turundustegevused ei ole ühisturundus.

Eelnõu § 1 punktiga 9 täiendatakse kehtiva määruse § 4 punktidega 14 ja 15. Eelnõuga muudetak § 2 lõige 2 sätestab, et klasteri rahastamise tulemusel kasvab klasteri jätkusuutlikkus. Antud punktiga sõnastatakse klasteri jätkusuutlikkuse mõiste. Klasteri jätkusuutlikkus on klasteri organisatoorne ja finantsiline võimekus jätkata klasteri partnerite ühistegevusi pärast klasteri projekti lõppemist. Klasteri meetme käivitamisel aastal 2008 oli üks eesmärkidest aidata tekkida ettevõtjatevahelistel koostöövõrgustikel. Perioodil 2019–2023 tuleb üles ehitada vajamineva personaliga, töötavate sisemiste protsessidega ja finantsiliselt hakkamasaavad klasteri organisatsioonid, kes on suutelised peale klasteri toetusmeetme lõppemist klasteri partnerite ühistegevusi käivitama, koordineerima ja vajadusel ellu viima. Klasteri jätkusuutlikkust mõõdetakse kahe kriteeriumi alusel: klasteri teenused ja klasteri omatulu maht.

Määruse § 4 punktiga 15 kirjeldatakse väärtusahela mõiste. Väärtusahelat defineeritakse erinevate tegevuste kogumina, mida ettevõtjad teevad, et viia toode või teenus oma kontseptsioonist lõpptarbimiseni ja pakkudes seejuures tootele või teenusele lisaks järelteenindust. Väärtusahela etapid on turunõudluse väljaselgitamine, uue toote või teenuse väljatöötamine, tootmine või teenuse pakumine, turustamine, levitamine ja toote või teenuse kasutamist toetav järelteenindus. Klasteri toetusmeetmes defineeritakse väärtusahelad toote või teenuse põhisel. See tähendab, et vaadeldakse erinevaid etappe alates informatsiooni kogumisest, kas lõppklient vajab mingit kindlat toodet või teenust, ja lõpetades lisateenustega, mida lõppkliendile toote või teenuse kasutamisele juurde pakutakse. Iga toote või teenuse väärtusahela etapp on seotud erinevate ettevõtjate ja ettevõttesiselt erinevate töötajate kindla tegevusega, mis omavahel moodustavad terviku. Teisisõnu, erinevad osapooled panustavad ühe lõpptoote või -teenuse loomisesse ja saavad samast lõpptootest või -teenusest majanduslikku kasu.

Eelnõu § 1 punktidega 10 ja 11 muudetakse § 6 lõike 2 punkti 1 ja täiendatakse § 6 lõiget 2 punktiga 1¹. Muudatusega lisatakse toetatavate tegevuste sekka eraldiseisva tegevusena arendusprojekti läbiviimine. Seoses nimetatud muudatusega sõnastatakse arendustegevuse ja arendusprojekti hõlmatud tegevused. Arendustegevus on laiema haardega tegevus, mis loob eeldusi ja toetab klasteri ja klasteri liikmete ühiste tegevuste läbiviimist, sealhulgas informatsiooni hankimist, uuringute läbiviimist, ekspertiisi ostmist ja kasutamist, õppereiside läbiviimist, tööjõu koolitamist ja sellele eelnevat kaardistamist, tehnoloogiate ja seadmete kaardistamist ja nende ühiskasutuse koordineerimist. Arendusprojekt seevastu on uute toodete, teenuste, protsesside ja rakenduste väljaarendamine või olemasolevate täiustamine ja edasiarendamine.

Eelnõu § 1 punktidega 12 ja 13 jäetakse välja esimene sõna „klasteri“ § 6 lõike 2 punkti 2 ja § 7 lõike 4 sõnapaarist „klasteri ühisturundustegevuse“ ning § 6 lõike 3 ja § 7 lõike 3 sõnapaarist „klasteri arendustegevus“.

Muudatusega ühtlustatakse määruse tekstis läbivalt mõistete „ühistorundus“ ja „arendustegevus“ kasutamist.

Eelnõu § 1 punktiga 14 muudetakse § 7 lõiget 2. Käesoleva eelnõuga pikendatakse klasterite rahastusperioodi kuni 31. augustini 2023. a. Seoses selle muudatusega sätestatakse, et abikõlblik kulu peab olema tasutud hiljemalt 31. detsembril 2023. a.

Eelnõu § 1 punktiga 15 jäetakse § 7 lõike 3 punktist 1, lõike 4 punktist 1 ja lõike 5 punktist 2 välja sõnad „sisseostetud teenuste, sealhulgas“. Muudatuse eesmärk on muuta määrus üheselt mõistetavaks. Kehtiv määruse § 7 lõike 3 punkt 1 sätestab, et abikõlblikud kulud on sisestatud teenuste, sealhulgas ekspertiiside, uuringute ning lepinguliste teadustegevuste ja -uuringute kulud. Selline sõnastus võib tekitada arusaama, et kulud peavad olema tehtud sisestatud teenuse vormis, misjuures ei ole oluline, mis liiki kuludega on tegemist. Muudatusega jäetakse ära sisestatud teenuste nõue ja loetletakse tegevused, mille kulud on abikõlblikud. Siinkohal tuleb välja tuua, et nimetatud tegevusi ja nendega seotud kulusid võib teha klaster, ja juhul, kui see ei lähe vastuollu määruse teiste sätetega, siis ka klasterpartner. Sealjuures võib nimetatud tegevusi ka teenustena sisse osta.

Eelnõu § 1 punktidega 16 ja 17 muudetakse § 7 lõike 3 punkti 3 ja lõike 4 punkti 4. Arendustegevuse ja ühisturundustegevuse lähetuskulud sõnastatakse vastavalt määruse „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“ (edaspidi *ühendmäärus*) tingimustele. Sisulisi muutusi see muudatus kaasa ei too.

Eelnõu § 1 punktidega 18 ja 19 tunnistatakse kehtetuks § 7 lõiked 4¹ ja 4⁴ ning punktiga 22 täiendatakse § 7 lõiget 8 punktiga 6. Klaster II etapi üks eesmärk on suurendada klasteri jätkusuutlikkust. Sellest lähtudes on klasteritel tegevuste planeerimisel ja elluviimisel suurem vabadus ning toetusmeetmest jäetakse välja tegevusi ja kulusid reguleerivad üksikdetailid. Samas on suurem rõhk tulemustel, mida hinnatakse vahehindamise käigus ja mille mitterahastamise korral on rakendusüksusel õigus klasteri rahastamine lõpetada. Lisaks sätestatakse käesoleva eelnõuga kuludokumendi abikõlblike kulude summaks vähemalt 35 eurot. Ka nimetatud muudatus on seotud eesmärgiga jätta klasteritele suurem otsustusvabadus tegevuste planeerimisel ja elluviimisel *versus* detailselt lahti kirjutatud kulude nimekiri koos neid piiravate tingimustega. Teisisõnu suunatakse klasterid ellu viima suurema mahu ja mõjuga tegevusi.

Käesoleva muudatusega tunnistatakse kehtetuks § 7 lõige 4¹, mis nägi ette, et ühisturundustegevuse ürituse Eesti-sisese transpordikulud on abikõlblikud juhul, kui ürituse läbiviimisele on kaasatud välisettevõtja või rahvusvahelise organisatsiooni esindaja. Ühelt poolt toob välisettevõtja või rahvusvahelise organisatsiooni esindaja kaasamise ja sellega seotud tõendamise kohustus nii klasteritele kui ka rakendusüksusele juurde täiendavat bürokraatiat. Teisalt ei saa selle piirangu tõttu klasterid kasutada Eesti-sisest rahvusvahelist turundusalast teadmist.

Määruse § 7 lõike 4 punkt 2 sätestab, et ühisturundustegevuse elluviimisel on abikõlblikud klasteri partnerite toote ja teenuse turule viimiseks vajaliku turundusürituse korraldamise kulud. Nimetatud kulude sekka kuuluvad ruumide rent, toitlustuskulud, esinejate tasud ning sõidukulud.

Lisaks tunnistatakse kehtetuks § 7 lõige 4⁴, millega sätestati, et klasteril on projektiaasta jooksul abikõlblikud kuni kolmel riikliku ühisstendi nimekirja mittekülvatavate messil osalemise kulud. Nimetatud lõike jõustamisel toodi välja, et tegemist on pilootfaasiga, mille tulemuste põhjal otsustakse, kuidas rahastatakse klasterite messidel osalemist klasteri toetusmeetme II etapis. Klasteri toetusmeetmest rahastatud messidel osalemine ja klasteri ettevõtjatelt kogutud teadmine näitab, et kolmel messil osalemise piirang ühes projektiaastas pole põhjendatud ja seda võib käsitleda ülereguleerimisena.

Eelnõuga lisatakse § 7 lõikele 8 punkt 6, millega lisatakse mitteabikõlblike kulude nimekirja riikliku ühisstendi nimekirja kuuluval messil osalemise kulud, välja arvatud lähetuskulud, mis kaasnevad riikliku ühisstendiga messil osalemisega.

Aastal 2017 tehtud muudatustega loodi klasteri toetusmeetmesse võimalus klasteritel osaleda oma messiboksiga messidel. Sealjuures sätestati piirangud, et klasteritel oli klasteri meetme toel lubatud ühe projektiaasta jooksul osaleda oma messiboksiga kolmel messil, mis ei kuulunud riikliku ühisstendi messide hulka. Nimetatud muudatus oli piloottegevus, mille tulemused pidid andma ministeeriumile sisendi pikemaajaliseks poliitikakujunduseks.

Vastavalt saadud kogemustele osutus ühes projektiaastas messidel osalemise arvu piirang põhjendamatuks. Samas piirang, et ei toetata klasteri osalemist oma väljapanekuga samal messil, kus rakendusüksus korraldab riikliku ühisstendiga väljapaneku, jääb kehtima.

Teisisõnu ei toetata klasteri oma messiboksiga osalemist nendel messidel, kus Eesti osaleb riikliku ühisstendiga. Riiklik ühisstend annab klasterile ja tema ettevõtjatele võimaluse kasutada täisteenust, kus rakendusüksus korraldab nii messil osalemise kui valmistab ette väljapaneku. Klasteri osalemine oma stendiga oleks dubleeriv tegevus. Vastavalt riikliku ühisstendi tingimustele ei ole lähetuskulud abikõlblikud. Juhul kui klaster osaleb riikliku ühisstendi messil riikliku ühisstendi osalisena, saab ta klasteri toetusmeetme abil katta nimetatud messil osalemise lähetuskulusid.

Juhul kui klasteri ettevõtjad siiski soovivad osaleda oma messiboksiga riikliku ühisstendi messidel ja see on ka põhjendatud ning vajalik, siis selleks saavad klasteri ettevõtjad taotleda 2018. a välja töötatud ja avatud messitoetust „Perioodi 2014–2020 välismessitoetuse andmise tingimused ja kord“. Põhjendatuks ja vajalikuks saab lugeda näiteks mitmete paviljonidega suurmessidel osalemist.

Eelnõu § 1 punktiga 20 täiendatakse § 7 lõiget 5 punktidega 5 ja 6. Nimetatud punktidega lisatakse klasteri rahvusvahelise nähtavuse ja väärtuse kasvatamisega seotud tegevuste hulka ka klasteri sertifitseerimise ja klasteri rahvusvahelise nähtavuse ja väärtuse kasvatamiseks vajaliku ekspertiisi kulu.

Klasteri sertifitseerimise käigus hinnatakse klasteri organisatsiooni tublidust ja võimekust muu hulgas pakkuda ettevõtjatele teenuseid, algatada koostööprojekte ja seda nii Eesti-siseselt kui ka rahvusvaheliselt. Kui klaster läbib sertifitseerimise positiivselt, siis omistatakse talle vastav sertifikaat. Sertifikaadi omamine näitab klasteri võimekust ja vastavust teatud nõuetele ja standartidele. See on seega turunduskanal, mille abil osaleda rahvusvahelistes tegevustes ja projektides ning leida uusi partnereid nii Eestist kui ka välismaalt. Euroopa klasteri kogukonnas on hetkel levinumad ja tuntuimad sertifikaadid ESCA kuld-, hõbe- ja pronksmärgised.

Klasteri sertifitseerimise kulude sekka kuuluvad kulud on sertifitseerimisauditi, sertifikaadi väljaandmise, järelevalveauditi ja sertifikaadi uuendamise seotud kulud.

Siinkohal tuleb välja tuua, et klasteri sertifitseerimiskulud on riigiabi mõistes vähese tähtsusega abi seni, kui Euroopa Komisjon kinnitab, et nimetatud kulusid võib riigiabi mõistes lugeda ka innovatsiooniklasteri tegevusabi sekka. Nimetatud vähese tähtsusega abi arvestatakse klasteri toetuse saaja vähese tähtsusega abi summa sisse.

Klastrid on ettevõtete koostöostruktuurid, mille eesmärk on ettevõtjatele koostöö kaudu majandusliku kasu tekitamine. Samas vajab ettevõtetevaheline koostöö hästitoimivat organisatsiooni, kes suudab üles ehitada oma teenuste portfelli ja tõhusa rahvusvahelise turundusstrateegia. Tihtilugu selleks vajaminevat teadmist Eestis napib. Seetõttu on oluline, et klastritel on olemas võimalus palgata väliseksperthe või teenusena sisse osta ekspertiisi, mis aitab klastrit muutuda rahvusvaheliselt nähtavamaks ja seeläbi parandada klastri ettevõtete ligipääsu arendusprojektidele ning rahvusvahelistele turgudele. Väliseksperthe palkamine annab klastrile lisaks uuele teadmisele juurde ka täiendava koostöövõrgustiku, mis aitab kaasa klastri uute koostööprojektide loomisele ja partnerite ning klientide värbamisele.

Eelnõu §1 punktiga 21 tunnistatakse kehtetuks § 7 lõike 8 punktid 3–5. Klastri II etapi toetusmeetme loogika on tulemuspõhine – lepitakse kokku ja vahehindamisel hinnatakse tulemusi, jättes samas klastritele suurema otsustus- ja valikuvabaduse tegevuste ja abikõlblike kulude tegemisel. Sellest ja eesmärgist – tõsta klastrite jätkusuutlikkust – lähtudes tunnistatakse kehtetuks järgmised mitteabikõlblikud kulud: ühistranspordi kasutamise kulud, isikliku sõiduki ja asutuse sõiduki kasutamise kulud ning sõiduki rentimise ja takso kasutamise kulud. Samas seatakse kuludokumendile abikõlblike kulude summale minimaalne summa, millest väiksemad kuludokumendid ei ole abikõlblikud. Nimetatud muudatusega jääb klastritele suurem otsustusvabadus valida endale oma tegevuste elluviimisel transpordiküsimuste korraldamise sobivaim viis.

Eelnõu § 1 punktiga 23 täiendatakse § 7 lõikega 11, sätestades kuludokumendi abikõlblike kulude alampiiriks 35 eurot. 2017. a viis SA Poliitikauuringute Keskus PRAXIS (edaspidi *Praxis*) läbi struktuurivahendite rakenduskeemide tõhususe ja toetuse saajate halduskoormuse hindamise², millest selgus, et toetuse saajad hindavad klastri toetusmeetme halduskoormust väga kõrgeks. Siinkohal tuleb välja tuua, et klastri toetusmeetmest toetust saanute hinnang oma halduskoormusele oli kõigest hinnatud meetmetest kõige kriitilisem.

Tabel. Toetuse saajate halduskoormuse hinnang (koormus eurodes ning osakaal protsentides kogu halduskoormuses)

Toetusmeede	Halduskoormus kokku (€)	Toetuse suurus (uuringus osalenud klastrite keskmine)	Halduskoormuse % toetuse summast	Toetuse saaja enda tunnetuslik hinnang koormusele
Riigi rahastatavad koostöostruktuurid: „Klastrite toetamine“	86 800	414 846	21%	Väga kõrge

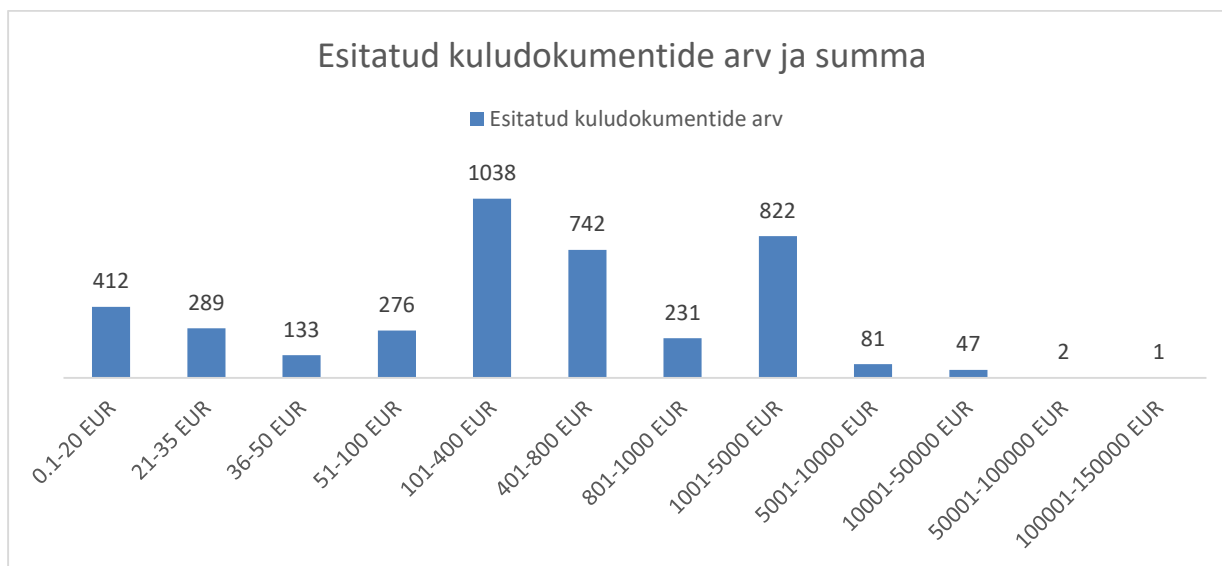
Allikas: Praxis

Tabelist nähtub, et toetussummaga kaasnevad põhjendamatult kõrged lisakulud. Teisisõnu peavad klaster ja tema partnerid toetuse kasutamiseks juurde investeerima veel rohkem kui 20% toetusena saadavast summast. Kõrget halduskoormust ja kuludokumentide

² URL: https://www.struktuurifondid.ee/sites/default/files/ey_praxis_lopparuanne_final.pdf

menetlemisega seotud ebamõistlikke kulusid kinnitab ka rakendusüksuse kuludokumentide analüüs.

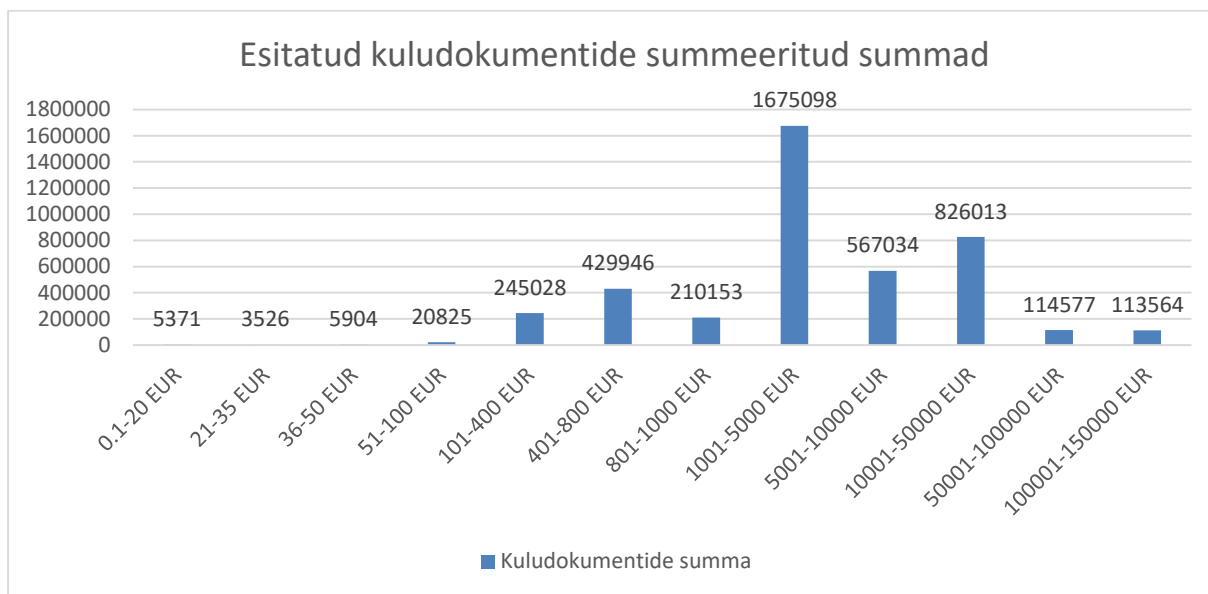
Graafik 1. Esitatud kuludokumentide arv ja kuludokumentide summa

Allikas: rakendusüksus

Graafikut 1 analüüsid selgub, et kokku on esitatud 4074 kuludokumenti. Vahemikus 0,1–35 eurot on esitatud 701 kuludokumenti, mis on 17% kogu esitatud kuludokumentidest.

Graafik 2. Esitatud kuludokumentide summeeritud üldsummad

Allikas: rakendusüksus

Graafikut 2 analüüsid selgub, et kokku on kuludokumente esitatud summas 4 217 039,74 eurot. Sealjuures vahemikus 0,1–35 eurot on esitatud kuludokumentide kogusumma 8897,49 eurot, mis on 0,21% hüvitatavatest kuludokumentidest. Seega kinnitab rakendusüksuse analüüs Praxise uuringus käsitletud toetuse saaja hinnangut.

Võttes arvesse nii Praxise analüüsi kui ka rakendusüksuse andmeid, selgub, et klastri toetusmeetme kõrge halduskoormuse üks põhjus on väiksesummaliste kuludokumentide suurearvuline menetlemine. Teisisõnu 17% menetlemisega tehtavatest tegevustest kulub 0,21% suuruse summa menetlemisele. Siinkohal tuleb välja tuua, et aja- ja rahakulu on sõltumata kuludokumendi summast sama suur. Iga hüvitamiseks esitatav kulu peab vastama abikõlblikkuse reeglitele ning seda tuleb toetuse saajal tõendada. Nii näiteks tuleb 5-eurose taksokulu hüvitamiseks esitada lisaks taksoarvele ka sõidu eesmärki tõendav dokumentatsioon (nt lähetuskorraldus, ürituse ajakava vm). Toetuse saaja peab sisestama süsteemi nii kuludokumendi, põhjenduse kui ka abikõlblikkust tõendavad dokumendid. Kui eelpool mainitud dokumentides esineb puudusi, siis tehakse täiendav päring, millele toimub omakorda vastamine jne. Nii toetuse saajal kui ka arveid menetleval rakendusüksusel kulub sellega tegelemiseks väga palju aega. See omakorda on ümberarvestatav rahaliseks kuluks, mis tihtilugu ületab toetussummat, mille toetuse saaja saab.

Eeltoodust lähtudes kehtestatakse eelnõuga kuludokumendi abikõlblike kulude alampiiiriks 35 eurot. Lisaks ebamõistlikule halduskoormusele ja täiendavatele kuludele toetuse saajale ei ole majanduslikult põhjendatud kulutada ka avaliku sektori vahendeid väiksesummaliste kuludokumentide menetlemiseks.

Eelnõu § 1 punktiga 24 asendatakse § 8 lõikes 1 ja § 20 lõike 10 punktis 2 sõnad „2020. aasta 31. augustil“ sõnadega „2023. aasta 31. augustil“. Klastri toetusmeetme II etapp kestab 1. jaanuar 2019 kuni 31. august 2023. Käesoleva muudatusega pikendatakse abikõlblikkuse perioodi kuni II etapi lõpuni.

Eelnõu § 1 punktiga 25 täiendatakse § 8 lõigetega 4¹–4⁴. Käesolevate sätetega reguleeritakse III taotlusvooru tingimusi. III taotlusvooru projekti abikõlblikkuse perioodi pikkus on 56 kuud. See tähendab, et klaster peab oma tegevused ellu viima 56 kuu jooksul ja hiljemalt 31. augustiks 2023. a. Lisaks sätestatakse, et klastri III taotlusvoor viiakse ellu kahes etapis, millest esimene etapp kestab kuni kaks aastat. Esimese etapi lõpus toimub vahehindamine, mille alusel otsustatakse, kas klastri rahastamist jätkatakse vastavalt rahastamisotsusele, vähendatakse toetussummat või klastri rahastamine lõpetatakse.

III taotlusvooru projekti etappide kestus ja tähtajad sätestatakse taotluse rahuldamise otsuses.

Eelnõu § 1 punktiga 26 muudetakse § 8 lõiget 5, tuues määrusesse abikõlblikkuse perioodi pikendamisel uueks tähtajaks 31. august 2023. a.

Eelnõu § 1 punktiga 27 muudetakse § 9 lõiget 1, lisades täpsustuse, et maksimaalne summa ühe projekti kohta ühes taotlusvoorus on 600 000 eurot, välja arvatud juhul kui vahehindamise tulemusel ei nähta ette teisiti ja toetussumma suurendamine ei lähe vastuollu riigiabi või vähese tähtsusega abi reeglitega. Täpsustusega luuakse määrusesse võimalus vahehindamise tulemusel taotlusvooru maksimaalse toetussumma suurendamiseks.

Eelnõu § 1 punktidega 28 ja 29 täpsustatakse § 10 lõike 1 sõnastust ja § 10 lõige 2 tunnistatakse kehtetuks. Muudatusega täpsustatakse, et toetuse taotlemine toimub voorudena ja et täpse taotlusvooru eelarve ning ajakava kinnitab rakendusüksuse juht. Samas tunnistatakse kehtetuks lõige, mis sätestas, et toetust taotletakse vooruliselt kahes eraldi voorus. Klastri toetusmeetme esimeses etapis viidi läbi kaks taotlusvooru ja teise etapi rakendamiseks toimub III taotlusvoor.

Eelnõu § 1 punktiga 30 tunnistatakse kehtetuks määruse § 10 lõige 4, mis sätestas kohustuse enne taotluse esitamist läbida rakendusüksuse läbiviidav eelnõustamine. Kohustusliku eelnõustamise eesmärk oli enne taotluse esitamist saada rakendusüksuselt aramus, kas planeeritavad tegevused vastavad toetusmeetme eesmärkidele ja on teostatavad. Samas ei olnud eelnõustamisel antud seisukohad rakendusüksusele siduvad ja lõplik vastutus tegevuste valikul ja läbiviimise viisil jäi taotlejale. Sellest tulenevalt tühistatakse kohustus enne taotluse esitamist läbida rakendusüksuse eelnõustamine. Samas säilib taotlejal õigus juhul, kui vastav vajadus tekib, saada rakendusüksuselt informatsiooni ja selgitusi nii klastri toetusmeetme kui ka temaga seotud õigusaktide kohta, sealjuures saada informatsiooni ka eelnõustamise korras.

Eelnõu § 1 punktiga 31 tunnistatakse kehtetuks § 11 lõige 13. Käesoleva eelnõuga täpsustatakse arendustegevuse ja selle alamtegevuse- arendusprojekt termineid. Seoses sellega tunnistatakse kehtetuks ühistegevuse termin ja sellega seotud sätted.

Eelnõu § 1 punktidega 32–37 muudetakse määruse § 13 lõike 2 punktide 4, 7, 9, 10 ja 11 sõnastust, täiendatakse § 13 lõiget 2 punktidega 4¹ ja 4² ning tunnistatakse kehtetuks § 13 lõike 2 punktid 6 ja 12, täpsustades taotlusele esitatavaid tingimusi.

Paragrahvi 13 lõike 2 punktis 4 sätestatakse, et taotluses tuleb klastril kirjeldada klastri kui organisatsiooni strateegilisi valikuid. Taotluses tuleb välja tuua klastri visioon ehk kirjeldus, millisenä oma klastrit tulevikus nähakse, strateegilised eesmärgid ehk mõõdetavad ja hinnatavad lõpptulemused või -saavutused, mille toel visiooni tulemuslikust hinnatakse, ja strateegilised tegevussuunad, kus ja mil moel tegutsedes klaster oma eesmärgid täidab.

Vastavalt § 13 lõike 2 punktide 4¹ ja 4² tingimustele peab taotlus sisaldama ka tegevuskava koos oodatavate tulemuste, eelarve ja ajakavaga ning klastri jätkusuutlikkust iseloomustavaid indikaatoreid koos mõõdetavate näitajatega. Siinkohal tuleb välja tuua, et oodatavad tulemused jaotuvad vahetulemusteks, mis aitavad planeerida tegevuste elluviimist ja hinnata tegevuse edenemist, ning lõpptulemusteks. Klastri tegevuskava koosneb nendest tegevustest, mida rahastatakse klastri toetusmeetme kaudu. Lisaks klastri tegevuskava tegevustele on klastritele ka teistest allikatest rahastatavad tegevused, mis koos toetatavate tegevustega moodustavad klastri strateegilise tegevussuuna. Klastri jätkusuutlikkust iseloomustavad indikaatorid on klastri omatulu maht ja klastri teenused. Klastri omatulu hulka arvestatakse klastri toetusmeetmega mitteseotud rahaline käive, klastri toodete ja teenuste müük, klastri liikmete osalustasu või liikmemaks ning klastri osalemine erinevates Eesti ja rahvusvahelistes projektides. Klastri teenuseid kui indikaatorit hinnatakse koosmõjus klastri omatuluga. See tähendab, et oluline ei ole teenuste arv tükkidena, vaid see, kuidas need teenused aitavad omatulu eesmärki täita. Näiteks võib üks, aga erinevaid alategevusi sisaldav klastri teenus olla omatulu teenimise ja klastri partnerite majandusnäitajate seisukohast olulisem kui palju üksikuid väiketeenuseid. Lisaks on klastri jätkusuutlikkuse aspektist oluline, et klastri II etapi jooksul klastri erinevate teenuste pakett ja seeläbi ka omatulu suureneks.

Eelnõuga muudetakse § 13 lõike 2 punkti 9 sõnastust. Selle alusel peab taotlus sisaldama infot, kuidas projekt panustab nutika spetsialiseerumise kasvualade arendamisse ning erinevate majandussektorite vahelise majandusliku koostöö ning klastri ettevõtjatest partnerite väärtusahelal põhineva koostöö arendamisse. Nimetatud infot kasutatakse projekti valikukriteeriumi – projekti panus nutika spetsialiseerumise kasvualade peamiste eesmärkide saavutamisse – hindamiseks. Samas tuleb välja tuua, et muu kehtiva määruse § 13 lõike 2

punktis 9 kirjeldatud teabe ja informatsiooni esitamise kohustus on taotluses kaetud eelnõu punktidega 30–36. Seetõttu nimetatud infot ja teavet teistkordselt ei küsita.

Eelnõu punktiga 34 tühistatakse nõue esitada taotlusega koos klatri töötajate töölepingud, ametijuhendid ja teised sarnased dokumendid. Juhul kui rakendusüksusel on seoses toetuse, toetatavate tegevuste ja kuludega küsimusi, siis vastavalt määruse § 24 lõike 2 punktile 4 on rakendusüksusel õigus nõuda taotluses sisaldunud projekti täiendavate andmete ja dokumentide esitamist. Teisisõnu saab rakendusüksus vajadusel neid dokumente kontrollida.

Üks eelnõu eesmärk on vähendada nii klatri, klatri partnerite kui ka ettevõtjate halduskoormust. Sellest tulenevalt vähendatakse lisaks väikeste kuludokumentide alampiiri seadmisele ka taotluses esitatavate andmete hulka. Informatsiooni ja andmeid, mis rakendusüksusele on kättesaadavad kas avalikest andmebaasidest või mida on juba eelnevalt rakendusüksusele esitatud, täiendavalt ei küsita. Sellest põhimõttest lähtudes muudetakse kehtiva määruse § 13 lõike 2 punkte 7, 9, 10 ja 11. Näiteks ettevõtete majandusaasta aruandes on esitatud järgmised majandusnäitajad – müügitulu, kasum, kulum, töötajate arv, tööjõukulud. Neid näitajaid rakendusüksusele eraldi esitama enam ei pea. Lisaks tunnistatakse eelnõuga kehtetuks nõue, et taotleja peab esitama omafinantseeringu kirjaliku kinnituse, mille tõendiks on leping või garantiikiri. Taotlus esitatakse e-teeninduse kaudu ja elektrooniliselt. Taotleja esindusõiguslik isik kinnitab e-teeninduses taotluse esitamisel vastava vormi täitmisega omafinantseeringu olemasolu ja vastutab selle eest. Lisadokumente selleks ei nõuta.

Eelnõu punktiga 38 täiendatakse § 15 lõiget 5, lisades täiendava võimaluse taotluse rahuldamata jätmise otsuse edastamiseks. Lisaks e-teenindusele võib taotleja edaspidi nimetatud otsuse saada ka e-posti teel.

Eelnõu punktiga 39 muudetakse § 17 lõike 1 punktide 1-5 sõnastust. Määruses sõnastatakse üldised hindamis põhimõtted ja valikukriteeriumid. Detailse hindamismetoodika töötab välja ja kinnitab rakendusüksus, olles selle eelnevalt rakendusasutusega kooskõlastanud. III taotlusvoorus viiakse klatri rahastamise tingimustes sisse muutusi. Sealhulgas muutuvad oodatavad tulemused. Lähtudes tehtavatest muudatustest, muutuvad ka valikukriteeriumite rõhuasetused ja osakaalud.

Valikukriteeriumid ja nende osakaalud:

- projekti mõju eesmärkidele ja oodatavatele tulemustele (osakaal 50% koondhindes);
- projekti panus nutika spetsialiseerumise kasvualade eesmärkide saavutamisse (osakaal 5% koondhindes);
- projekti põhjendatus (osakaal 20% koondhindes);
- projekti kuluefektiivsus (osakaal 10% koondhindes);
- projekti elluviimise suutlikkus (osakaal 15% koondhindes).

Kõige olulisem ja suurima osakaaluga valikukriteerium on projekti mõju eesmärkide ja oodatavate tulemuste saavutamisele. Selle valikukriteeriumiga hinnatakse projekti mõju klatri ettevõtjatest partnerite müügitulu ja lisandväärtuse kasvule töötaja kohta, majandussektorite vahelise majandusliku koostöö kasvule, Eesti ettevõtjate väärtusahelate loomisele ja laiendamisele, Eesti ettevõtjate rahvusvahelistesse väärtusahelatesse jõudmisele ning klatri jätkusuutlikkuse kasvule.

Kriteeriumiga „projekti panus nutika spetsialiseerumise kasvualade peamiste eesmärkide

saavutamisesse“ hinnatakse, kas ja mil määral klaster aitab kaasa nutika spetsialiseerumise kasvuvalade eesmärkide saavutamisele. Selle kriteeriumi hindamisel lähtutakse Eesti Arengufondi raportites³ esitatud eesmärkidest.

„Projekti põhjendus“ on valikukriteerium, mille eesmärk on anda hinnang sekkumisloogika arusaadavusele ja mõjule, sealhulgas kas projektis ettenähtud tegevused võimaldavad eesmärkide saavutamist, kas tegevuste ajakava on realistlik ja hinnatakse omavahelisi seoseid. Teisisõnu hinnatakse seda, kas valitud tegevused on sobivad ja aitavad parimal viisil kaasa eesmärkide ja oodatavate tulemuste saavutamisele.

Projekti kuluefektiivsuse valikukriteeriumiga hinnatakse tegevuste maksumust ja teisi projekti finantseerimisega seotud küsimusi, sealhulgas kas ettenähtud tegevused või lahendused on piisavalt kuluefektiivsed planeeritud väljundite ja tulemuste saavutamiseks, planeeritud eelarve realistlikkust ja mõistlikkust ning taotleja võimekust täiendavate püsikulude rahastamiseks.

Viimane valikukriteerium on taotleja ja klasteri partnerite suutlikkus. Nimetatud valikukriteeriumiga hinnatakse, kas taotlejal ja klasteri partneritel on projekti elluviimiseks vajalikud teadmised ja oskused ning kogemus.

Eelnõu § 1 punktiga 40 täiendatakse määruse § 17 lõikega 3¹, täpsustades hindamiskomisjoni tööülesandeid ja vastutust. Hindamise käigus moodustub pingerida. Hindamiskomisjon teeb rakendusüksusele ettepaneku rahuldada taotlused vastavalt tema kinnitatud pingereale. Hindamiskomisjonil on õigus teha ettepanekuid projekti rahastamisel kõrvaltingimuste seadmiseks. Taotluse rahuldamise otsuse, sealhulgas kõrvaltingimuste sätestamise otsuse teeb rakendusüksus.

Kõrvaltingimusteks võivad olla kohustus näiteks kaasata klasteri partnerite hulka täiendavaid partnerid, näiteks kui klaster soovib kaasa aidata uute väärtusahelate loomisele, siis võivad kaasatavateks partneriteks olla teatud valdkonna ettevõtjad või teadusasutused, kes klasteri partnerite ringi täiendades aitavad moodustada tervikliku väärtusahela.

Kõrvaltingimuseks võib olla klasteri teatud tegevuste rahastamise sidumine eelnevate tegevustega. Näiteks klasteri arendusprojektide läbiviimist rahastatakse ainult siis, kui klaster viib eelnevalt ellu teatud kindla turu- või tehnoloogiauringu.

Viimase näitena saab tuua klasteri organisatsiooni puudutava kõrvaltingimuse, kus klasteri juhtimisse tuleb kaasata teatud teadmiste ja oskustega töötaja.

Eelnõu § 1 punktiga 41 lisatakse määruse § 18 lõiked 6¹ ja 6². Nimetatud muudatusega lisatakse klasteri toetusmeetmesse võimalus, kui meetme eelarve seda võimaldab, uuendada menetlust ja teha täiendavaid taotluse rahuldamise otsuseid ka peale taotlusvooru lõppemist ilma uut taotlusvooru korraldamata. Klasteri toetusmeetme I ja II taotlusvoorus rahastatud klasterid viivad projekte ellu kuni 31. detsembrini 2018. a. Eksisteerib tõenäosus, et kõiki planeeritud tegevusi ei viida täies mahus ellu. Seetõttu võib tekkida eelarve vaba jääk, mis annab võimaluse rahastada positiivselt hinnatud, kuid pingerea alusel taotluse rahuldamata jätmise otsuse saanud klasterid. Nende sätete alusel saab rakendusüksus taotluse rahuldamise otsuseid teha enne seda, kui taotlustes märgitud teave vananeb ja klasteri konsortsiumid

³ URL: <http://ns.arengufond.ee/raporti-kokkuvote>

lõpetavad tegevuse. Nimetatud ajaperioodiks on kuus kuud. Sellest tulenevalt tuleb rakendusüksusel enne menetluse uuendamist kaaluda, kas taotlused ja seal esitatud informatsioon on jätkuvalt asjakohane ning teostatav. Enne konkreetse taotluse rahuldamise otsuse tegemist küsib rakendusüksus taotleja nõusolekut projekti elluviimiseks taotluses sätestatud tingimustel. Taotleja nõusolekul tunnistab rakendusüksus taotluse rahuldamata jätmise otsuse kehtetuks ja teeb taotluse rahuldamise otsuse. Sealjuures vajadusel kehtestab taotluse rahuldamise otsuses kõrvaltingimused.

Eelnõu § 1 punktidega 42 ja 43 muudetakse § 20 lõiget 3 ja täiendatakse § 20 lõikega 3¹. Vahehindamise tulemusel jätkab klaster projekti elluviimist planeeritud mahus või klaster toetussummat vähendatakse või klaster rahastamine lõpetatakse. Vahehindamise tulemusel tekib eeldatavalt klaster toetusmeetmesse eelarve vaba jääk, mis suunatakse vahehindamisel positiivselt hinnatud klasteritele, kellel tekib võimalus seeläbi taotleda täiendavat toetussummat. Klaster toetusmeetme III taotlusvoorus saab täiendavat toetussummat taotleda üksnes vahehindamise tulemusel. Täiendava toetussumma taotlemisel võib konkreetse klaster III taotlusvooru summa ületada § 9 lõikes 1 sätestatud maksimaalset summat ühe projekti kohta ühes taotlusvoorus, milleks on 600 000 eurot. Täiendava toetussumma taotlemiseks esitab klaster uuendatud tegevuskava koos oodatavate tulemuste, eelarve ja ajakavaga. Uuendatud tegevuskava ja klaster toetusmeetme eelarve vaba jäägi alusel tehakse uus taotluse rahuldamise otsus.

Täiendavat toetussummat saab taotleda üksnes nendele uutele tegevustele, mida eelnevalt ei ole rahastatud.

Täiendava toetussumma saamiseks esitab toetuse saaja rakendusüksuse vormil taotluse. Et järgida kõiki riigiabi reegleid, sisaldab taotlus muu hulgas järgmist informatsiooni: ettevõtja nimi ja suurus; projekti kirjeldus, sealhulgas selle algus- ja lõppkuupäev; projekti toimumise koht; projekti kulude loetelu; abi liik ning projekti elluviimiseks taotletav toetussumma.

Eelnõu § 1 punktiga 44 täiendatakse § 20 lõiget 10 punktiga 3, lisades sätte, et rakendusüksus võib taotluse rahuldamise otsuse osaliselt või täielikult kehtetuks tunnistada ka vahehindamise negatiivse tulemuse korral.

Eelnõu §1 punktiga 45 täiendatakse § 20 lõigetega 11-18, sätestades vahehindamise tingimused.

Vahehindamise läbiviimiseks moodustab rakendusüksus hindamiskomisjoni ja võib kaasata eksperte. Vahehindamine viiakse läbi eraldiseisva korraga, mille kehtestab rakendusüksus. Enne hindamiskorra kinnitamist kooskõlastab rakendusüksus hindamiskorra rakendusasutusega. Vahehindamise kord tehakse enne hindamise toimumist rakendusüksuse kodulehel kättesaadavaks. Vahehindamine on otseselt seotud ja mõjutab klasterite rahastamist III taotlusvooru teisel poolel. Vahehindamise tulemusena teeb rakendusüksus vahehindamise otsuse. Vahehindamise otsuse tulemusena:

- 1) jätkatakse klasterite rahastamist planeeritud mahus;
- 2) vähendatakse või suurendatakse klasterite toetussummat täiendava toetussumma võrra;
- 3) lõpetatakse klasterite finantseerimine.

Klasterite toetussummast vähendatakse vahehindamise tulemusel kui teatud esialgselt kavandatud vahehindamisejärgsed tegevused ei ole enam vajalikud või ei aita kaasa klasterite eesmärkide ja tulemuste saavutamisele.

Klastri finantseerimine lõpetatakse juhul, kui klaster saab taotluse rahuldamise otsuses toodud tingimuste mittetäitmise eest vahehindamisel negatiivse tulemuse. Lisaks võib klaster vahehindamisel saada negatiivse tulemuse ka siis, kui tema vahehindamisejärgsed tegevused ei aita kaasa klasteri eesmärkide ja tulemuste saavutamisele.

Seevastu klasteri täiendava toetussumma saamisega sätestatakse vahehindamisejärgse otsusega klasterile võrreldes esialgse taotluse rahuldamise otsusega uued ning kõrgema sihttasemetega eesmärgid ja tulemused.

Ühtlasi täpsustatakse vahehindamise otsusega toetuse saaja õigusi ja kohustusi ning kehtestatakse tingimused projekti lõpuosa elluviimiseks.

Lisaks kehtestatakse, et rakendusüksus peab vahehindamise otsuse tegema 105 tööpäeva jooksul ning edastama selle toetuse saajale 3 tööpäeva jooksul peale otsus tegemist.

Eelnõu § 1 punktidega 46 ja 48 muudetakse § 21 lõiget 1 ja lõiget 3, punktiga 47 täiendatakse § 21 lõigetega 1¹–1⁵. Nende muudatustega sätestatakse projekti aruandlusega seotud muutused. Klasteri toetusmeetmest toetust saanud klaster esitab rakendusüksusele kolme liiki aruandeid:

- 1) projekti vahearuanded – hinnatakse projekti lühiajalist edenemist;
- 2) projekti vahehindamise aruanne – hinnatakse projekti esimese poole edenemist;
- 3) projekti lõpparuanne – hinnatakse projekti ja temale seatud eesmärkide saavutamist tervikuna.

Käesoleva eelnõuga lisatakse klasteri toetusmeetmele vahehindamine, mille tulemusena otsustatakse, kas ja millisel määral rahastatakse klaster alates kolmandast aastast. Vahehindamise läbiviimiseks esitab klaster vahehindamise aruande koos järgneva perioodi tegevuskavaga. Juhul kui klaster soovib vahehindamise tulemusel taotleda täiendavat toetussummat, esitab ta taotluse ja tegevuskava vastavalt § 20 lõike 3¹ tingimustele. Toetust saanud klasteri aruannete esitamisega seotud tingimused ja aruannete esitamise tähtajad sätestatakse taotluse rahuldamise otsuses. Eelnõuga sätestatakse aruandlusperioodi pikkus, mis peab jääma vahemikku kolm kuni kuus kuud. Kõik klasteri aruanded esitatakse rakendusüksuse kinnitatud vormil e-teeninduse kaudu. Lisaks kehtestatakse eelnõuga, et projekti järeларуanded esitab toetuse saaja rakendusüksuse nõudmisel. Projekti järeларуannete sekka kuuluvad näiteks klasteri toetusmeetme mõjude hindamisel kogutavad andmed ja läbiviidavad intervjuud, mida poliitikakujundajad saavad kasutada sisendina tulevaste koostöömeetmete disainimisel.

Eelnõu punktiga 49 muudetakse § 21 lõiget 5. Projekti vahearuande koostamise eesmärk on anda ülevaade projekti edenemisest, kas tehtud tegevused on kooskõlas esitatud projekti tegevuskavaga ning aruandlusperioodi tegevuskavaga ning kas saavutatud tulemused vastavad aruandeperioodiks seatud sihttasemetele. Projekti vahearuande esitatakse rakendusüksuse vormil. Sellest tulenevalt puudub vajadus sätestada määruuses detailselt vahearuande vorm ja esitatav teave. Lisaks on kehtiva määruuse sõnastus suunatud pigem tehtud tegevuste arvu esitamisele kui tehtud tegevustele sisulise hinnangu andmisele. Näiteks suuremal arvil klasteri üritustel ei pruugi olla suurem mõju eesmärkide täitmisele kui väiksemal arvil, aga paremini suunatud klasteri üritustel.

Määruuse § 21 lõikes 5 asendatakse detailne vahearuande informatsiooni ja esitatavate

dokumentide loend selgitusega, mis eesmärgil rakendusüksus vahearuanDES esitatud teavet ja informatsiooni kasutab.

Eelnõu § 1 punktiga 50 asendatakse § 21 lõike 6 punktis 1 sõna „taotleja“ sõnadega „toetuse saaja“. Paragrahv 21 sätestab toetuse kasutamise seotud aruannete esitamise nõuded. Kehtiv sõnastus on eksitav, kuna tegevusi viib ellu ja aruandeid esitab toetuse saaja, mitte taotleja, siis saab ka toetuse saaja anda hinnangu projekti tulemuste saavutamisele, tulemuslikkusele ja elluviimisele.

Eelnõu § 1 punktiga 51 muudetakse § 21 lõige 6 punkti 2 sõnastust. Vastavalt uuele sõnastusele peab klaster lõpparuandes esitama ka ülevaate klatri tegevustest, mida planeeritakse ellu viia peale klatri projekti lõppemist. Nimetatud ülevaade annab täiendava sisendi klatri jätkusuutlikkuse hindamisel.

Eelnõu § 1 punktiga 52 täiendatakse § 21 lõikega 7. Eelnõuga lisatakse klatri toetusmeetmele projekti teise aasta lõpus toimuv vahehindamine. Käesoleva muudatusega sätestatakse vahehindamisel esitatavad dokumendid. Vahehindamise läbiviimiseks esitab toetuse saaja vahehindamise aruande. Vahehindamise aruanne sisaldab ülevaadet nii tehtud tegevustest kui ka informatsiooni nendest tegevustest, mida plaanitakse ellu viia projekti järgnevatel aastatel. Vahearuanne koosneb:

1. Projekti esimese kahe aasta tegevusaruandest koos läbiviidud tegevuste ja saavutatud tulemuste kirjeldustega. Projekti tegevusaruandes annab klaster hinnangu, kas ja kui võrd on teostatud tegevused ja saavutatud tulemused kooskõlas püstitatud eesmärkidega ning kas nende alusel tuleks muuta klatri järgneva perioodi tegevusi.
2. Klatri esimese kahe aasta tegevuste finantsaruandest.
3. Järgneva perioodi täpsustatud tegevuskavast, mis kirjeldab neid tegevusi, mida klaster järgmisel perioodil ellu viia plaanib. Juhul kui klaster soovib vahehindamise tulemusel taotleda täiendavat toetussummat, siis peab uus tegevuskava sisaldama vastavalt § 20 lõikes 3¹ sätestatud tingimustele kirjeldatud täiendavaid tegevusi.

Eelnõu § 1 punktiga 53 muudetakse § 23 lõike 4 punkti 7, jättes määrusest välja kohustuse, et toetuse saajal tuleb vähemalt kord projektiaasta jooksul paneeldiskussiooni vormis vastata projekti elluviimist puudutavatele rakendusüksuse küsimustele. Samas säilib toetuse saajal kohustus vastata rakendusüksuse esitatud küsimustele toetuse saaja ja projekti teostamise kohta. Muudatustega jäetakse välja säte, mis reguleerib, mil moel ja kui tihti seda tegema peab.

Eelnõu §1 punktiga 54 täiendatakse §-i 26 lõigetega 4 ja 5. Antud punktidega sätestatakse, et 1. jaanuaril 2019.a jõustuvad määruse muudatusi kohaldatakse ainult III taotlusvoorus.

Lisaks sätestatakse, et punkt, mille alusel on rakendusüksusel õigus võtta täiendavaid kohustusi peale taotlusvooru lõppemist ja vastavate otsuste tegemist ilma uut taotlusvooru läbi viimata, kehtib üksnes III taotlusvoorule.

Eelnõu §-ga 2, sätestatakse, et III taotlusvooru läbiviimisega seotud muudatused, sealhulgas toetuse taotlemise ja hindamisega seotud punktid, jõustuvad üldises korras, samas kui III taotlusvooru elluviimisega seotud muudatused jõustuvad alates 1. jaanuarist 2019. a. Klatri I etapp kestab ja I ning II taotlusvoorus rahastatud klattrid viivad tegevusi ellu kuni 31. detsembrini 2018. a. Sellest tulenevalt peavad I ja II taotlusvooru sätestavad tingimused olema jõus samuti kuni 31. detsembrini 2018. a.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on vastavuses järgmiste Euroopa Liidu õigusaktidega:

1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–469);

2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1301/2013, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja majanduskasvu ja tööhõivesse investeerimise eesmärgiga seonduvaid erisätteid ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1080/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 289–302);

3) Euroopa Komisjoni määrus (EL) nr 651/2014 Euroopa Liidu aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks;

4) Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes.

5. Määruse mõjud

Eelnõuga sisseviidav muudatus ei oma otsest sotsiaalset, sealhulgas demograafilist mõju, mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele, mõju elu- ja looduskeskkonnale, mõju regionaalarengule ega mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele.

Eelnõuga sisse viidavatel muudatustel on otsene mõju majandusele.

Eelnõuga viiakse sisse muudatused, mis aitavad läbi viia klatri toetusmeetme III taotlusvooru.

Määruse muudatusega täpsustatakse klatri toetusmeetme oodatavaid tulemusi, tuues täiendavana sisse erinevate majandussektorite vahelise ja väärtusahelatel põhineva koostöö. Väärtusahela ja sektoriteülene koostöö loob täiendavad eeldused majandusele märkimisväärse mõju saavutamiseks, seda klatri ettevõtjatest partnerite ekspordikäibe ja lisandväärtuse kasvu kaudu, millega omakorda suureneb riigi maksutululu.

Eelnõu mõju läbivatele teemadele.

Regionaalne areng.

Eelnõul puudub otsene mõju regionaalarengule. Klaster on ettevõtjate koostöövorm, mille abil saavutada ühiselt majanduslikku kasvu. Tulenevalt asjaolust, et Eesti on väikeriik, kus ettevõtjate arv on piiratud, siis pole võimalik ja majanduslikult põhjendatud regioonipõhiste klasterite loomine. Seetõttu on eelnõu mõju regionaalarengule kaudne.

Keskkonnahoid.

Eelnõul puudub otsene mõju keskkonnahoiule. Klatri võivad moodustada ettevõtjad, kes tegutsevad keskkonnahoiuga seotud valdkondades või kelle tooted ja teenused aitavad kaasa keskkonnahoiule. Kuna keskkonnahoid ei ole klatri toetusmeetme eesmärk ja rahastamisalus, siis saab mõju keskkonnahoiule hinnata alles peale projektide elluviimist.

Võrdsed võimalused.

Eelnõul puudub mõju võrdsete võimaluste loomisele. Klatri toetusmeetme toel ei parane sooline võrdus, erinevas vanuses inimeste võrdsus, võrdsed õigused ja võimalused puuetega inimestele ja võrdsed võimalused sõltumata rahvuskuuluvusest. See tähendab, et klastreid ei moodustata lähtuvalt soolisest või rahvuslikust kuuluvusest, vanusest ja puude olemasolust. Kõik nimetatud gruppide esindajad on oodatud klaitrites osalema, kui nende ettevõtte saavad klaitritest osalemisest majanduslikku kasu.

Infoühiskond.

Eelnõul on otsene mõju infoühiskonna arendamisele. Klatri toetusmeede on ellu kutsunud nutika spetsialiseerumise kasvualade toetamiseks. Üheks nutika spetsialiseerumise kasvualaks on info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) valdkonna arendamine horisontaalselt teiste sektorite kaudu. Klaitrid, mis tegutsevad kas IKT-valdkonnas või kelle tooted ja teenused aitavad muudes valdkondades IKT-lahenduste kaudu saavutada paremaid majandustulemusi, panustavad infoühiskonna arengusse otseselt.

Riigivalitsemine.

Eelnõul puudub mõju riigivalitsemisele. Klaster on ettevõtjate koostöövorm, mille abil saavutada ühiselt majanduslikku kasvu. Sellest tulenevalt ei ole neil seost ja nad ei mõjuta ühtset riigivalitsemist, kaasavat ja teadmispõhist poliitikakujundamist ja avalike teenuste kasutajasõbralikku osutamist.

6. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega ei kaasne ministeeriumile ja rakendusüksusele lisakulusid. Lisaks ei too käesoleva määruse rakendamine kaasa riigieelarvelisi lisakulusid ning samuti ei kaasne määruse rakendamisega otseseid täiendavaid riigieelarvelisi tulusid. Määruse rakendamisega ei kaasne otseseid ega kaudseid kulusid taotlejale. Määruse rakendamisega seotud tulud avalduvad toetuse saaja ja temaga seotud partnerite majandustulemustes.

7. Määruse jõustumine

Määruse punktid 25, 28-30, 32-41 jõustuvad üldises korras. Määruse punktid 1-24, 26, 27, 31, 42-49, 51-54 jõustuvad 2019 aasta 1. jaanuaril.

8. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Määruse eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi EIS kaudu Rahandusministeeriumile, Haridus- ja Teadusministeeriumile, Maaeluministeeriumile, Kaitseministeeriumile ja Kultuuriministeeriumile kooskõlastamiseks. Maaeluministeerium kooskõlastas eelnõu märkusteta. Rahandusministeerium, Kaitseministeerium ja Kultuuriministeerium kooskõlastasid eelnõu märkustega. Haridus- ja Teadusministeerium kooskõlastas eelnõu vaikumisi. Eelnõu seletuskirjale on lisatud märkustega arvestamise tabel.

Ettevõtlusministri 15. mai 2015. a määruse nr 46
 „Klastrite arendamise toetamise tingimused ja kord“
 muutmise eelnõu seletuskiri
 Lisa

KOOSKÕLASTAMISEL ESITATUD MÄRKUSTEGA ARVESTAMISE TABEL

Ettepanek/märkus	Esitaja	Arvestatud /mittearvestatud põhjendus
<p>1. Seletuskirja kohaselt on algamas klastrite toetamise teine etapp. Palume täiendada seletuskirja ning tuua välja esimese etapi tulemused ning peamised järeldused ja soovitused toetuse andmise edasiseks tõhustamiseks ning meetme tulemuslikumaks muutmiseks. Kui vastavat hindamist ei ole veel läbi viidud, siis palume selgelt välja tuua, millele tuginevad tehtavad muudatused.</p>	<p>Rahandusministeerium</p>	<p>Selgitame. Vastavalt seletuskirjas toodule kestab I etapp kuni 31. detsembrini 2018. a. Kuna tegevused alles kestavad, siis ei ole võimalik veel nende mõju ja seega ka I etapi tulemusi hinnata.</p> <p>Iga muudatust selgitatakse seletuskirjas eraldi.</p>
<p>2. Eelnõu § 1 punkt 2. § 2 lg 2 – palume lisada info, kuidas täpsemalt tulemusi hinnatakse. Palume selgitada, mis saab varasemast tulemusnäitajast „uutest või oluliselt muudetud toodetest või teenustest saadava müügitulu suhe kogu müügitulusse“.</p>	<p>Rahandusministeerium</p>	<p>Selgitame. Eelnõuga sõnastatakse uuesti ja muudetakse projekti elluviimise tulemused ehk muutused, mida projekti elluviimine kaasa toob. Nimetatud muutused jagunevad kolmeks:</p> <p>1) mõju klatri ettevõtjatest partnerite majandustulemustele (klatri ettevõtjatest partnerite müügitulu kasv ja klatri ettevõtjatest partnerite lisandväärtuse kasv).</p> <p><u>Hindamine.</u> Äriregistri andmete alusel hinnatakse klatri ettevõtjatest</p>

		<p>partnerite müügitulu ja lisandväärtuse kasvu.</p> <p>2) mõju erinevate majandussektorite arengule – erinevate majandussektorite vahelise majandusliku koostöö ja klasteri ettevõtjatest partnerite väärtusahelatel põhinev koostöö.</p> <p><u>Hindamine.</u> Klaster esitab andmed klasteri eestvedamisel ja toel toimunud muutused sektoritevahelises koostöös, sh uued väärtusahelad.</p> <p>3) mõju klasteritele kui koostööorganisatsioonidele – klasteri jätkusuutlikkuse kasv.</p> <p><u>Hindamine.</u> Mõõdetakse klasteri omatulu mahtu ja sellega seotud klasteri teenuseid. Klasteri omatulu hulka arvestatakse klasteri toetusmeetmega mitteseotud rahaline käive, klasteri toodete ja teenuste müük, klasteri liikmete osalustasu või liikmemaks ning klasteri osalemine erinevates Eesti ja rahvusvahelistes projektides.</p> <p>Varasem tulemusnäitaja „uutest või oluliselt muudetud toodetest või teenustest saadava müügitulu suhe kogu müügitulusse“ asendati ettevõtjatest partnerite müügitulu ja lisandväärtuse kasvuga järgmistel põhjustel:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) lisandväärtuse ja müügitulu andmed on kättesaadavad äriregistri abil. Väheneb toetuse saaja ja tema partnerite bürokraatia; 2) lisandväärtus kui mõõdik näitab ettevõtja võimet oma toodete ja
--	--	--

		<p>teenustega teenida tulu, makstes seejuures oma töötajatele kõrget palka. Teisisõnu iseloomustab ta ettevõtja majanduslikku edukust. Et ettevõtja oleks majanduslikult edukas, peab ta oma toote- ja teenuseportfelli uuendama ja tegema seda vastavalt majanduslikele kaalutustele. Eelnev näitaja arvestas üksnes seda, kui palju on uute toodete ja teenuste osakaal ettevõtja majandusnäitajates, jättes arvestamata, kas majandusnäitajad üldiselt seetõttu paranevad või mitte.</p> <p>Siinkohal tuleb täpsustada, et struktuuri rakenduskava tulemus- ja väljundnäitajaid ei muudeta.</p>
<p>3. Eelnõu § 1 punkt 3. § 2 lg 3 – palume täiendada seletuskirjas põhjendust, millele tuginedes tunnistatakse väljundnäitajate punktid kehtetuks, sh palume tagasisidet, miks ei ole vastavalt III voo suunale ja sisule loodud uusi väljundnäitajad, kui senised väljundnäitajad enam ei kata vajadust. Milliste väljundnäitajatega on plaanis III voo hinnata? Palume selgitada, kuidas hakatakse edaspidi antud meetme seost nutika spetsialiseerumise</p>	<p>Rahandusministeerium</p>	<p>Selgitame. Kehtiva määruse § 2 lõige 5 sätestab, et määrus panustab meetme väljundnäitaja „kasvualadesse kuuluvate toetust saanud ettevõtjate arv“ saavutamisse.</p> <p>Vastavalt sellele sättele kogutakse andmeid ja hinnatakse, kui palju nutika spetsialiseerumisega seotud ettevõtteid kasutab oma majandusliku edukuse suurendamiseks klasteri toetusmeetet.</p> <p>Lisaks hinnatakse klasteri tegevuste panust nutika spetsialiseerumise valdkonda</p>

<p>valdkondade ja temaatikaga siduma ning kas ja kuidas järgitakse, et seos nutikas spetsialiseerumisega on taotlemisel tähtis.</p>		<p>ka toetuse saamisel eraldi valikukriteeriumiga – projekti panus nutika spetsialiseerumise kasvualade peamiste eesmärkide saavutamisse.</p>
<p>4. Eelnõu punktid, mis seotud § 4 terminite täiendustega – palume seletuskirja täiendada, et oleks selgelt arusaadav, mis on sõnastuste muutmise vajadused, põhjendused.</p> <p>Lisaks seoses eelnõu § 1 punktidega 5 ja 6. Arendustegevuse hulka kuulub töjõu arendamine ja sellele eelnev arenguvajaduste kaardistamine – palume täpsustada, millist töjõudu arendatakse, kas spetsialiste või liinitöölisi ja mida täpsemalt mõeldakse töjõu arendamise tegevuste all. Vastavalt seletuskirjale lepitaakse eelnevalt kokku arendusprojekti elluviimise kava koos partnerite õiguste ja kohustustega. Palume lisada, kuidas reguleeritakse tekkiva intellektuaalse omandi jagunemise õigused.</p>	<p>Rahandusministeerium</p>	<p>Arvestatud. Klastri toetusmeetme arendustegevuse alla kuuluvad need töjõu kaardistamise ja arendamisega seotud tegevused, mis aitavad kaasa klastri ettevõtjatest partnerite müügikäibe ja lisandväärtuse kasvule. Juhul kui spetsialistid ja liinitöölise arendamine aitab kaasa klastri ettevõtjatest partneritel täita klastri meetme eesmärke ja saavutada sealjuures paremaid majandustulemusi, siis see on toetatav tegevus.</p> <p>Intellektuaalomandi jagunemise õigused lepitaakse kokku vastavalt arendusprojekti elluviimise korrale ja iga klaster töötab välja oma vastava korra, mis arvestab klastri ettevõtjate valdkondlike omapärade ja vajadustega.</p>
<p>5. Palume mitte teha eelnõu § 1 punktides 11 ja 12 muudatusi, mille kohaselt jäetakse § 7 (kulude abikõlblikkus) lõigetes 3 ja 4 välja sõna „klaster“, me ei kooskõlasta antud muudatusi. Sõna „klaster“ täpsustab tegevuste ulatust, mille elluviimisel tekkivad kulud on abikõlblikud. Ilma vastava täpsustuseta</p>	<p>Rahandusministeerium</p>	<p>Mittearvestatud. Eelnõu § 4 punktid 6, 6¹ ja 7 sätestavad arendustegevuse, arendusprojekti ja ühisturunduse terminid.</p> <p>Kehtiva määruse § 6 lõige 2 koos eelnõuga tehtavate muudatustega toob välja, et toetust antakse arendustegevuse, arendusprojekti, ühisturundustegevuse ja klastri</p>

<p>tekib risk mitteabikõlblike kulude rahastamiseks.</p>		<p>rahvusvahelise nähtavuse ja väärtuse kasvatamiseks. Kuna arendustegevusi, arendusprojekte ja ühisturundustegevusi võivad ellu viia ka ainult klatri partnerid, näiteks õppereisil ei pea osalema klatri töötaja, siis täpsustav sõna „klaster“ on üleliigne ja segadust külvav.</p>
<p>6. Eelnõu § 1 punkt 20. Juhime tähelepanu, et eelnõu § 7 lõikele 8 punkti 6 lisamisel on riiklikul ühisstendil osalemise kulud põhimõtteliselt välistatud, v.a lähetuskulud. Samas on seletuskirjas selgitatud, et siiski esineb erandjuhtumeid, mil klaster ja tema ettevõtjad saavad taotleda messitoetust. Kui printsipi kehtestatakse erand, siis peab see olema piiritletult reguleeritud, s.t millal on võimalik osaleda ja millega see põhjendatud on. Lisaks, palume selgitada, kuidas välistatakse erandjuhtumi rakendamisel klatri tegevuste topelfinantseerimine (messitoetus ja klatri toetus) ning mis põhjusel on eelnõu sõnastuses lähetuskulud põhjendatud, kui sisuliselt riiklikul ühisstendil osaleda ei saa.</p>	<p>Rahandusministeerium</p>	<p>Arvestatud. Täiendame seletuskirja.</p>
<p>7. Eelnõu § 1 punktiga 13 kavandatud muudatuse tulemusel rikutakse STS § 14 lg 6, mille kohaselt</p>	<p>Rahandusministeerium</p>	<p>Arvestatud.</p>

<p>tuleb sätestada abikõlblikkuse periood. Palume seda arvesse võtta ning muudatust mitte teha.</p>		
<p>8. Palume mitte teha eelnõu § 1 punktis 14 kavandatud muudatusi, me ei kooskõlasta antud muudatust. Kehtiv säte on konkreetne ja üheselt mõistetav, täpsustades konkreetse kulukategooria (sisseost) abikõlblikkuse.</p>	<p>Rahandusministeerium</p>	<p>Selgitame. Antud muudatuse põhjuseks on kehtiva määruse § 7 lõike 3 punkti 1, lõike 4 punkti 1 ja lõike 5 punkti 2 eksitav sõnastus. Nimetatud punktides on abikõlblik kulu teenuste sisseostmine. Vastavalt kehtiva määruse sõnastusele on tegemist avatud nimekirjaga. Teisisõnu on toetuse saajal õigus osta sisse kõikvõimalikke erinevaid teenuseid ja sealjuures on oluline üksnes see, et teenused oleksid sisse ostetud.</p> <p>Teine muudatuse põhjus on, et teatud tegevuste korral on klastril ja tema partneritel olemas piisav võimekus nimetatud tegevused iseseisvalt ellu viia. Sellest tulenevalt on kohustus tegevusi üksnes sisse osta piirav ja ei ole põhjendatud.</p>
<p>9. Palume mitte teha eelnõu § 1 punkti 15 muudatust, mille tulemusel kaotatakse õppereiside ja muude Eestist väljaspool korraldatavate tegevuste läbiviimise vajaduse selge põhjendus, me ei kooskõlasta antud muudatust. Kuna lähetused ei ole § 6 lõike 2 punktis 1 nimetatud tegevuse elluviimiseks otseselt vajalik kulu, tuleb nende abikõlblikkuse tagamiseks nende</p>	<p>Rahandusministeerium</p>	<p>Mittearvestatud. Eelnõu § 1 punktiga 15 sätestatakse, et arendustegevuse ja ühisturundustegevuse lähetuskulud sõnastatakse vastavalt määruse „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“ (edaspidi <i>ühendmäärus</i>) tingimustele. Sisulisi muutusi see muudatus kaasa ei too.</p>

<p>vajalikkust ja suurust põhjendada.</p>		<p>Ühendmääruse § 2 sätestab kulude abikõlblikkuse tingimused, sealhulgas kohustuse, et kulud peavad olema põhjendatud ja tegevuse elluviimiseks vajalikud.</p> <p>Käesoleva määruse § 7 lõige 1 näeb ette, et kulud loetakse abikõlblikuks, kui need nad vastavad ühendmääruse § 2 tingimustele.</p> <p>Seega on tegemist kordusega ja puudub vajadus samu sätteid käesolevas määruses üle korrata.</p>
<p>10. Palume võtta arvesse, et eelnõu § 1 punkti 17 muudatuse tulemusena muutuvad ühistrundustegevuse ürituse Eesti-sisesed transpordikulud meetmetest rahastamiseks mitteabikõlblikuks.</p>	<p>Rahandusministeerium</p>	<p>Mittearvestatud.</p> <p>Kehtiva määruse § 7 lõige 4¹ ei sätesta abikõlblikke kulusid, vaid kehtestab piirava tingimuse, mille aluse ühistrundustegevuse elluviimisel Eesti-sisesed transpordikulud on abikõlblikud.</p> <p>Ühistrundustegevuse abikõlblikud kulud nähakse ette kehtiva määruse § 7 lõikes 4. Täpsemalt sätestab määruse § 7 lõike 4 punkt 2, et ühistrundustegevuse elluviimisel on abikõlblikud klatri partnerite toote ja teenuse turule viimiseks vajaliku turundusürituse korraldamise kulud. Vastavalt seletuskirjale kuuluvad nimetatud kulude sekka ruumide rent, toitlustuskulud, esinejate tasud ning sõidukulud.</p>
<p>11. Juhime tähelepanu, et eelnõu § 1 punkti 19 muudatus, millega kaotatakse piirang kuludele, mille panus meetme tulemusse on kaudne, toob kaasa</p>	<p>Rahandusministeerium</p>	<p>Selgitame.</p> <p>Vastavalt ühendmääruse §-le 2 peab abikõlblik kulu olema põhjendatud. Täpsemalt loetakse põhjendatuks kulud, mis on sobivad, vajalikud ja tõhus taotluse rahuldamise</p>

<p>potentsiaalse riskina tegevuse tulemuslikkuse vähenemise.</p>		<p>otsuses või toetuse andmise tingimuste õigusaktis ette nähtud eesmärkide ja tulemuste saavutamiseks ning see tekib taotluse rahuldamise otsuses või toetuse andmise tingimuste õigusaktis nimetatud toetatavate tegevuste käigus.</p> <p>Teisisõnu neid kulusid, mis ei ole vajalikud meetme tulemuste saavutamiseks või mille panus on kaudne, ei saa abikõlblikuks lugeda.</p>
<p>12. Palume mitte teha eelnõu § 1 punkti 19 muudatust, me ei kooskõlasta antud muudatust, sest muudatuse tulemusena suureneb risk lugeda abikõlblikuks kulusid, mis ei ole vajalikud meetme tulemuste saavutamiseks.</p>	<p>Rahandusministeerium</p>	<p>Selgitame. Vastavalt ühendmääruse §-le 2 peab abikõlblik kulu olema põhjendatud. Täpsemalt loetakse põhjendatuks kulusid mis on sobivad, vajalikud ja tõhus taotluse rahuldamise otsuses või toetuse andmise tingimuste õigusaktis ette nähtud eesmärkide ja tulemuste saavutamiseks ning see tekib taotluse rahuldamise otsuses või toetuse andmise tingimuste õigusaktis nimetatud toetatavate tegevuste käigus.</p> <p>Teisisõnu neid kulusid, mis ei ole vajalikud meetme tulemuste saavutamiseks või mille panus on kaudne, ei saa abikõlblikuks lugeda.</p>
<p>13. Palume mitte teha eelnõu § 1 punkti 21 muudatust, millega soovitakse sätestada kuludokumendi abikõlblike kulude miinimumsummaks 35 eurot, kuna muudatus on 3 vastuolus ühendmääruse § 2 lõikega 2. Soovitame leida võimalused kasutada lihtsustatud kuluhüvitamisviise selleks, et vältida väikeste</p>	<p>Rahandusministeerium</p>	<p>Selgitame. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ja Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus on kaalunud erinevaid kulude lihtsustamisviise.</p> <p>Vastavalt riigiabi üldistele põhimõtetele ei saa toetusskeemis, kus erinevatele tegevustele antakse erinevat riigiabi, kasutada kulude hüvitamise lihtsustatud viise. Klatri toetusmeetmes on</p>

<p>kuludokumentide tekkimist ning nendega kaasnevaid menetluskulusid.</p>		<p>kasutusel nii vähese tähtsusega abi kui ka innovatsiooniklastri riigiabi.</p> <p>Ühendmääruse § 2 lõige 2 sätestab, et kulu loetakse põhjendatuks, kui kulu on sobiv, vajalik ja tõhus taotluse rahuldamise otsuses või toetuse andmise tingimuste õigusaktis ette nähtud eesmärkide ja tulemuste saavutamiseks ning see tekib taotluse rahuldamise otsuses või toetuse andmise tingimuste õigusaktis nimetatud toetatavate tegevuste käigus.</p> <p>Leiame, et väikesesummaline kulu ei ole tõhus ega vajalik, kui selle kuluga kaasnevad toetuse saamisel täiendavad ebamõistlikud lisakulud. Praxise uuring.⁴ Seletuskirjas on esitatud kulude struktuuri analüüs.</p>
<p>14. Palume täiendada eelnõu § 1 punkt 25 sõnastust, lisades teksti lõppu „ja riigiabi või vähese tähtsusega abi reeglid lubavad.“</p>	<p>Rahandusministeerium</p>	<p>Arvestatud.</p>
<p>15. Eelnõu § 1 punkt 28 tunnistab kehtetuks määruse § 10 lõike 4. Palume selgitada ja seletuskirjas avada, miks kaotatakse ära eelnõustamise nõue. Hetkel see seletuskirjas välja ei tule ning jääb arusaamatuks antud punkti kehtetuks tunnistamise vajalikkus.</p>	<p>Rahandusministeerium</p>	<p>Selgitame. Kohustusliku eelnõustamise eesmärk oli enne taotluse esitamist saada rakendusüksuselt aramus, kas planeeritavad tegevused vastavad toetusmeetme eesmärkidele ja on teostatavad. Samas ei olnud eelnõustamisel antud seisukohad rakendusüksusele siduvad ja lõplik vastutus tegevuste valikul ja läbiviimise viisil jäi taotlejale. Sellest tulenevalt tühistatakse kohustus enne taotluse esitamist läbida</p>

⁴ URL: https://www.struktuurifondid.ee/sites/default/files/ey_praxis_lopparuanne_final.pdf

		<p>rakendusüksuse eelnõustamine. Samas säilib taotlejal õigus juhul, kui vastav vajadus tekib, saada rakendusüksuselt informatsiooni ja selgitusi nii klatri toetusmeetme kui ka temaga seotud õigusaktide kohta, sealjuures saada informatsiooni ka eelnõustamise korras.</p> <p>Kohustuslik eelnõustamine oli oluline klatri toetusmeetme I etapis, kui klattrid oma tegvust alustasid. II etapis on klattritel juba olemas eelnev kogemus nii toetuse taotlemisel kui ka projekti elluviimisel. Seetõttu on kohustuslik eelnõustamine lisakohustus ja barjäär toetuse taotlemisel, millel puudub sisuline vajadus.</p>
<p>16. Eelnõu § 1 punkt 34. § 13 lg 2 punkt 9 tunnistatakse kehtetuks – palume seletuskirjas tuua välja põhjendus, miks tunnistatakse kehtetuks nõue taotlusele: „andmed projekti kohta, sealhulgas projekti nimetus; eesmärk ja tegevused klatri ning nutika spetsialiseerumise kasvualade arendamisel; oodatavad tulemused, väljundid ja mõju; projektis sisalduvate tegevuste lühikirjeldus; tegevuskulude eelarve tegevuste lõikes; projekti kogueelarve, eristades sealhulgas abikõlblike ja mitteabikõlblike kulude summa; taotletava toetuse summa ning omafinantseeringu summa“. Palume eraldi selgitada, miks kaotatakse ära andmed</p>	<p>Rahandusministeerium</p>	<p>Arvestatud osaliselt. Nõustume Rahandusministeeriumi märkusega, et taotluses nõutavates andmetes puudub piisav info, mille alusel hinnata projekti panust nutika spetsialiseerumise kasvualade arendamisesse.</p> <p>Sellest tulenevalt ei tunnistata § 13 lõike 2 punkti kehtetuks, vaid sõnastatakse nii, et taotlus peab sisaldama infot, kuidas projekt panustab nutika spetsialiseerumise kasvualade arendamisse.</p> <p>Samas tuleb välja tuua, et muu kehtiva määruse § 13 lõike 2 punktis 9 kirjeldatud teabe ja informatsiooni esitamise kohustus taotluses on kaetud eelnõu punktidega 30–36.</p>

<p>projekti kohta, kus on seos nutika spetsialiseerumise kasvualade arendamisega. Uute punktidega nutika spetsialiseerumise tegevust enam ei puudutata, seega kaob edaspidistel taotlustel ära antud seos.</p>		
<p>17. Juhime tähelepanu, et eelnõu § 1 punktiga 37 tunnistatakse kehtetuks määruse §13 lõike 2 punkt 12, kus nõutakse omafinantseeringu tagamiseks kirjaliku kinnitust või garantiikirja. Seletuskiri ei täpsusta, miks see punkt on vaja kehtetuks tunnistada. Palume täiendada seletuskirja.</p>	<p>Rahandusministeerium</p>	<p>Selgitame. Vastavalt perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse § 24 punktile 2 on toetuse saaja kohustatud tagama omafinantseeringu ettenähtud ulatuses ja nõutud korras.</p> <p>Seetõttu puudub vajadus eraldiseisva omafinantseeringu tagamise kirjaliku kinnituse esitamiseks, mis toob taotlejale kaasa mittevajalikku lisabürokraatiat. Lisaks sisaldab rakendusüksuse elektrooniline taotlus lahtrit, kus taotlejal tuleb kinnitada omafinantseeringu tagamist.</p>
<p>18. Eelnõu § 1 punkt 40. § 17 täiendatakse lõikega „(31) Hindamiskomisjon teeb rakendusüksusele taotluse rahuldamise ettepaneku vastavalt moodustunud pingereale. Hindamiskomisjon võib teha ettepaneku seada projekti rahastamisele kõrvaltingimusi.“. Palume seletuskirja täiendada seletusega, mida on mõeldud kõrvaltingimustena.</p>	<p>Rahandusministeerium</p>	<p>Arvestatud.</p>
<p>19. Eelnõu § 1 punkt 41. § 18 täiendatakse lõigetega 61 ja 62 – palume täiendada, et oleks selgelt arusaadav, mida</p>	<p>Rahandusministeerium</p>	<p>Selgitame. Vastavalt seletuskirjale viiakse klatri toetusmeedet ellu kahes etapis:</p>

<p>täpsemalt on mõeldud ja kuidas näeb välja „RÜ võimalus uuendada menetlust ja teha täiendavaid taotluse rahuldamise otsuseid ka peale taotlusvooru lõppemist ilma uut taotlusvooru korraldamata“.</p>		<p>esimene etapp: 01.12.2015–31.12.2018; teine etapp: 01.01.2019–31.08.2023.</p> <p>See tähendab, et II etapi taotlusvoor toimub 2018. a. sügisel ja paralleelselt sellega viivad osad klastrid veel ellu oma I etapi tegevusi. Kõikide klastrite kõiki tegevusi ei viida ellu kas täies mahus või on need tegevused odavamad, kui esialgselt planeeriti. Seetõttu võib ette näha, et võib tekkida klatri toetusmeetme eelarve vaba jääk.</p> <p>Nimetatud vaba jääk suunatakse nende projektide rahastamiseks, mis läbisid positiivselt hindamise, aga jäid pingerea alusel ja eelarve nappuse tõttu positiivse rahastusotsuseta.</p> <p>Pingerea alusel ja ilma uut taotlusvooru läbi viimata rahastusotsuste tegemisel lähtutakse haldusmenetluse uuendamise protsessist, mille alusel täiendavat taotlusvooru ei ole vaja korraldada, sest positiivselt hinnatud projektid on taotlusvooru juba läbinud. Põhjusel, et toetusmeetme eelarvesse on lisandunud täiendav vaba jääk, langeb ära taotluse rahuldamata jätmise põhjus ja sellest tulenevalt muutub üksnes seda puudutav otsuse sisu.</p> <p>Sarnane võimalus on loodud ka meetmes „Rahvusvahelise pereturismi atraktsiooni toetamise tingimused ja kord“.</p>
<p>20. Eelnõu § 1 punkt 42. § 20 lõige 3 sõnastatakse „(3) Toetuse summat võib</p>	<p>Rahandusministeerium</p>	<p>Arvestatud.</p>

<p>vahehindamise tulemusel suurendada. Toetuse summa suurendamisel võib toetus ületada § 9 lõikes 1 nimetatud summat.“. Palume lisada varasemad tingimused, et kui meetme tegevuste eelarve vahendite jääk võimaldab suurendamist, toetuse summa suurendamisel kehtiv omafinantseeringu osakaal abikõlblikest kuludest ei vähene jne. Palume infot, mis oleks selle muudatuse tulemusena maksimaalne toetuse summa ühe projekti kohta. Palume täpsustada, mis tingimustel ja millele täpsemalt toetuse suurendamine on mõeldud.</p>		
<p>21. Palume eelnõu § 1 punkti 43 sõnastust täiendada, lisades sõna „uusi“ („... tegevuskava, mis sisaldab uusi tegevusi ...“). Nimetatud täiendus on vajalik, kuna juhul, kui jätkuprojekti toetamine on riigiabi, saab toetada vaid uusi ja veel alustamata tegevusi, sest vastasel juhul puudub abil ergutav mõju. Vastavalt samale punktile, esitab toetuse saaja vahehindamise tulemusel täiendava toetussumma saamiseks taotluse. Palume täpsustada, kas taotlusele kehtivad samad nõuded kui §-s 13. Juhime tähelepanu, et kui tegemist on riigiabiga peab taotlus sisaldama sh</p>	<p>Rahandusministeerium</p>	<p>Arvestatud. Määruse ja seletuskirja sõnastust on muudetud.</p>

<p>minimaalselt komisjoni üldise grupierandi määruse artikli 6 lõikes 2 nimetatud infot.</p>		
<p>22. Meetme tegevusel on mõju kõikidele läbivatele teemadele (regionaalne areng, keskkonnahoid, võrdsed võimalused, ühtne riigivalitsemine ja infoühiskond), palume analüüsida määruse mõju ning tulemused kirjeldada. Hetkel kirjas vaid, et otsust mõju ei ole.</p>	<p>Rahandusministeerium</p>	<p>Arvestatud.</p>
<p>23. Seoses riigiabi ja vähese tähtsuse abiga palume täpsustada seletuskirjas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lk 2 (eelno § 1 punkt 1): soovitage täpsustada, et vastav arendusprojekti läbiviimise toetamine on vähese tähtsusega abi (hetkel: arendusprojekt on vähese tähtsusega abi); - lk 14 (eelno § 1 punktid 42 ja 43): palume täpsustada, millised on nõuded, kui toetussumma suurendamine on riigiabi (näiteks, et tegemist peab olema uute tegevustega, mida pole alustatud enne taotluse esitamist). <p>- lk 16 (osa 4 „Eelnõu vastavus Euroopa Liidu</p>	<p>Rahandusministeerium</p>	<p>Arvestatud.</p>

<p>õigusele“): palume lisada viited komisjoni üldisele grupierandi määrusele ja vähese tähtsusega abi määrusele.</p>		
<p>24. Eeltoodule tuginedes teeme ettepaneku muuta määruse § 4 punkti 5 ning §-i 13 selliselt, et määrusest ei tuleneks nõuet sõlmida konkreetse toetusmeetme projekti tarvis uut konsortsiumilepingut ning klasteri partnerite õigusi ja kohustusi on võimalik tõendada klasteri olemasoleva konsortsiumilepingu ning taotluse osaks oleva dokumendiga, mis sisaldab klasteri partneri kinnitusi ning on klasteri partneri poolt allkirjastatud.</p>	<p>Infotehnoloogia ja Telekommunikatsioon i Liit</p>	<p>Selgitame. Konsortsiumleping määruse mõistes on leping, mis reguleerib klasteri toetusmeetme projekti elluviimist ja on seotud ühe kindla toetusprojektiga. Kindla toetusprojektiga seotud konsortsiumleping on vajalik ka riigiabi reeglite täitmiseks, kus ergutava mõju nõue keelab siduvate lepingute sõlmimist enne taotluse esitamist.</p> <p>Kui klasteril on kogu klasteri tegevust reguleeriv üldine konsortsiumleping, siis üldisele konsortsiumlepingule võib juurde sõlmida lisa, mis reguleerib klasteri toetusmeetme projekti elluviimist. Sellisel juhul tuleb taotlemisel esitada üldine konsortsiumleping koos lisaga.</p>
<p>25. ITL toetab eelnõu punktis 29 kirjeldatud muudatust, mille kohaselt peab projekti elluviimisel osalema kümne asemel viisteist äriühingust klasteri partnerit. Nõustume, et kõnealune muudatus tagab klasteri jätkusuutlikkuse ning suurendab klasteri mõju. Liikmete suurem miinimumnõue tagab, et klasteri puhul ei ole tegemist suletud organisatsiooniga vaid äriühingute jaoks atraktiivse avatud platvormi ning koostööorganisatsiooniga. Mida rohkem on klasteri</p>	<p>Infotehnoloogia ja Telekommunikatsioon i Liit</p>	<p>Mittearvestatud. Nõustume ettepaneku esitajaga.</p> <p>Samas klasteri partnerite miinimumnõude täitmine ei taga automaatselt positiivse rahastusotsuse saamist.</p> <p>Kõiki klasteri toetusmeetme vastavusnõudeid, sh partnerite miinimumarv, täitnud klastreid hinnatakse.</p> <p>Need taotlejad, kelle oodatavad tulemused on etemad, sh kelle mõju suurema arvu ja klasteri tegevuste elluviimise võimekuse kaudu on suurem, saavutavad pingereas paremad tulemused ja seeläbi ka positiivsed rahastusotsused.</p>

<p>liikmeid, seda efektiivsemalt suudab klaster toetuse andmise eesmäärke täita. Võttes arvesse, et tegemist on 2014-2020 perioodi klastrite toetusmeetme II etapiga, võiks klatri äriühingust partnerite miinimumnõuet ITL-i hinnangul veelgi tõsta. Partnerite miinimumnõude tõstmise suurendaks klastrite ambitsioonikust ja tagaks ettevõtjatevahelise laiapõhjalisema koostöö.</p>		<p>Teisisõnu on klatri ettevõtjatest partnerite arv oluline, aga see võetakse arvesse hindamisetapis.</p>
<p>26. Klatri jätkusuutlikkuse ja rahvusvahelise kompetentsuse tõendamiseks on klastritel võimalik taotleda erinevaid rahvusvahelisi tunnistusi või sertifikaate. Sertifikaatide omamine aitab tõsta klatri väärtust ning atraktiivsust nii rahvusvahelisel tasandil kui ka potentsiaalsete klatri partnerite silmis.</p> <p>Teeme ettepaneku täiendada määruse § 7 lõikes 5 toodud abikõlblike kulude loetelu klatri sertifikaadi hankimiseks ja säilitamiseks vajalike kuludega (muuhulgas sertifitseerimisaudit, sertifikaadi väljaandmine, järelevalveaudit, sertifikaadi uuendamine).</p>	<p>Infotehnoloogia ja Telekommunikatsioon i Liit</p>	<p>Arvestatud.</p>
<p>27. Klatri rahvusvahelise nähtavuse ning väärtuse kasvatamine eeldab</p>	<p>Infotehnoloogia ja Telekommunikatsioon i Liit</p>	<p>Arvestatud.</p>

<p>sageli välisekspertide kaasamist. Näiteks võib klatri rahvusvaheliste võrgustike või suurprojektidega liitumiseks vaja minna eelnevalt väliseksperdi abi, kes toetaks eeltöö ja vajalike analüüside elluviimist. Teeme ettepaneku täiendada määruse § 7 lõikes 5 toodud abikõlblike kulude loetelu klatri rahvusvahelise nähtavuse ja väärtuse kasvatamiseks vajaliku väliseksperdi kaasamise kuludega.</p>		
<p>28. Klatri jätkusuutlikkuse ja rahvusvahelise kompetentsuse tõendamiseks on vajalik, et klatri meetmest oleks võimalik ka toetada erinevate rahvusvaheliste tunnustuse ja sertifikaatide taotlemist ning läbiviimist sh koolitustel jne osalemist. Teeme ettepaneku täiendada määruse § 7 lõikes 5 toodud abikõlblike kulude loetelu klatri sertifikaadi hankimiseks ja säilitamiseks vajalike kuludega (muuhulgas sertifitseerimisaudit, sertifikaadi väljaandmine, järelevalveaudit, sertifikaadi uuendamine).</p>	<p>Kaitse- ja julgeolekutööstuse innovatsiooni klaster</p>	<p>Arvestatud.</p>
<p>29. Täiendavalt näeme, et ka klatri rahvusvahelise nähtavuse ning väärtuse kasvatamiseks oleks võimalik kaasata ka väliseksperdi. Teeme</p>	<p>Kaitse- ja julgeolekutööstuse innovatsiooni klaster</p>	<p>Arvestatud.</p>

<p>ettepaneku täiendada määruse § 7 lõikes 5 toodud abikõlblike kulude loetelu klasteri rahvusvahelise nähtavuse ja väärtuse kasvatamiseks vajaliku väliseksperdi kaasamise kuludega.</p>		
<p>30. oluline on, et määruse raames oleks võimalik rahastada mitme ettevõtte (nt 2-3 ettevõtet) arendusprojekte nt uue kontseptsiooni/lahenduse välja töötamine jne</p>	<p>Kaitse- ja julgeolekutööstuse innovatsiooni klaster</p>	<p>Arvestatud. Eelnõu näeb ette, et arendusprojektide elluviimisesse peab olema kaastatud vähemalt 2 ettevõtjat. Siinkohal toome välja, et arendusprojektis osalevate ettevõtjate arvule ülempiiri ei seata.</p>
<p>31. Teeme ettepaneku jätta klasteri äriühingust partnerite miinimumarv senisele 10-le ettevõtjale või rakendada partnerite miinimumarvu tõstmist ainult olemasolevate klasterite suhtes.</p>	<p>Paldiski Ettevõtjate Liit</p>	<p>Arvestatud.</p>
<p>32. Klasteri jätkusuutlikkuse ja rahvusvahelise kompetentsuse tõendamiseks on vajalik, et klasteri meetmest oleks võimalik ka toetada erinevate rahvusvaheliste tunnustuse ja sertifikaatide taotlemist ning läbiviimist, sh koolitustel osalemist. Näiteks Euroopa Komisjoni poolt allu kutsutud European Cluster Excellence Initiative raames välja antud rahvusvahelised kvaliteedimärgised, kus klasteritel on võimalik kandideerida kuld-, hõbe- või pronksmärgistele. Teeme ettepaneku täiendada määruse § 7 lõikes 5</p>	<p>Kaitseministeerium</p>	<p>Arvestatud.</p>

<p>toodud abikõbllike kulude loetelu klatri rahvusvahelise sertifikaadi hankimiseks ja säilitamiseks vajalike kuludega (muuhulgas sertifitseerimisaudit, sertifikaadi väljaandmine, järelevalveaudit, sertifikaadi uuendamine).</p>		
<p>33. Klatri rahvusvahelise nähtavuse ning väärtuse kasvatamiseks on oluline, et klatri endal oleks võimalik kaasata ka väliseksperthe rahvusvahelistes projektides osalemiseks nii projekti ettevalmistamise kui ühisturundustegevuste jaoks. Teeme ettepaneku täiendada määruse § 7 lõikes 5 toodud abikõbllike kulude loetelu klatri rahvusvahelise nähtavuse ja väärtuse kasvatamiseks vajaliku väliseksperdi kaasamise kuludega</p>	<p>Kaitseministeerium</p>	<p>Arvestatud.</p>
<p>34. Eelnõu punkti 1 puhul, millega täiendatakse määruse § 1 lõiget 3, palume kaaluda vähese tähtsusega abi andmise kõrval grupierandiga hõlmatud riigiabi andmise võimalust. Nimetatu on oluline seetõttu, et abisaajatel ei tekiks probleeme vähese tähtsusega abi lubatud piirmääraga.</p>	<p>Kultuuriministeerium</p>	<p>Selgitame. Määruses kasutatakse nii grupierandi riigiabi kui ka vähese tähtsusega riigiabi. Riigiabi valikul lähtusime loogikast, et kõik tegevused, mida on võimalik ellu viia grupierandi riigiabi mõistes, neid tegevusi ka nii ellu viiakse. Ainult need tegevused, mis ei ole grupierandi riigiabiga kaetud, neile rakendatakse vähese tähtsusega abi.</p>
<p>35. Eelnõu punkti 4 puhul, millega muudetakse määruse § 4 punkti 2 sõnastust, juhime</p>	<p>Kultuuriministeerium</p>	<p>Selgitame. Käesoleva muudatusega kitsendatakse ettevõtja</p>

<p>tähelepanu, et ettevõtja on äriseadustiku § 1 tähenduses füüsiline isik, kes pakub oma nimel tasuta eest kaupu või teenuseid ning kellele kaupade müük või teenuste osutamine on püsiv tegevus, ning äriseadustikus sätestatud äriühing. Seega soovitakse muuta mitte äriseadustikus toodud definitsiooni, millele viitab kehtiv määrus, vaid konkurentsiseaduses ettevõtja kohta toodud definitsiooni. Teeme ettepaneku viide seadusele definitsiooni juurest välja võtta.</p>		<p>definitsiooni äriseadustikus nimetatud äriühinguga.</p> <p>Muudatus lähtub sellest, et klastritesse on koondunud ettevõtjad, kes suudavad klastris tehtavaid koostöötegevusi ellu viia ja seeläbi majanduslikku kasu saada.</p>
<p>36. Eelnõu punkti 21 puhul, millega täiendatakse määruse §-i 7 lõikega 11, juhime tähelepanu, et miinimumsumma kehtestamine kuludokumentidele piirab toetuse saaja õigust saada hüvitatud projekti elluviimisel tehtavad kulutused. Piirang ei ole seotud ka ühegi õigusaktist tuleneva nõudega, mistõttu ei tundu see asjakohane.</p>	<p>Kultuuriministeerium</p>	<p>Selgitame.</p> <p>Vastavalt ühendmääruse § 2 lõikele 2 loetakse kulu põhjendatuks, kui kulu on sobiv, vajalik ja tõhus taotluse rahuldamise otsuses või toetuse andmise tingimuste õigusaktis ette nähtud eesmärkide ja tulemuste saavutamiseks ning see tekib taotluse rahuldamise otsuses või toetuse andmise tingimuste õigusaktis nimetatud toetatavate tegevuste käigus.</p> <p>Leiame, et väikesesummaline kulu ei ole tõhus ega vajalik, kui selle kuluga kaasnevad toetuse saamisel täiendavad ebamõistlikud lisakulud.</p> <p>Lisaks kinnitavad Praxis ja rakendusüksuse läbi viidud uuringud ja analüüsid, et klatri toetusmeetmest toetuse saamisega kaasnevad ebamõistlikud lisakulud, mis omakorda vähendab toetusena saadavat raha.</p>

<p>37. Eelnõu punkti 34 puhul, millega tunnistatakse kehtetuks määruse § 13 lõike 2 punkt 9, jääb arusaamatuks, miks ei soovita taotluses informatsiooni näiteks tegevuskulude detailse eelarve kohta, projekti kogueelarve kohta, eristades sealhulgas abikõlblike ja mitteabikõlblike kulude summat ning samuti infot taotletava toetuse summa ning omafinantseeringu summa kohta.</p>	<p>Kultuuriministeerium</p>	<p>Selgitame. Taotleja esitab nimetatud informatsiooni eelnõu punktis 32 sätestatud tegevuskava osadena.</p> <p>Siinkohal tuleb välja tuua, et III taotlusvooru eesmärk on vähendada taotleja ja projekti elluviija bürokraatiat. Sealhulgas on eesmärk, et rakendusüksus ei küsi mitmekordselt neid andmeid, mis kord on juba küsitud või mis on avalikest andmebaasidest kättesaadavad.</p>
<p>38. Eelnõu punkti 37 puhul, millega tunnistatakse kehtetuks määruse § 13 lõike 2 punkt 12, jääb selgusetuks, kuidas tulevikus omafinantseeringu tagamise suutlikkust tõendatakse.</p>	<p>Kultuuriministeerium</p>	<p>Selgitame. Vastavalt perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse § 24 punktile 2 on toetuse saaja kohustatud tagama omafinantseeringu ettenähtud ulatuses ja nõutud korras.</p> <p>Seetõttu puudub vajadus eraldiseisva omafinantseeringu tagamise kirjaliku kinnituse esitamiseks, mis toob taotlejale kaasa mittevajalikku lisabürokraatiat. Lisaks sisaldab rakendusüksuse elektrooniline taotlus lahtrit, kus taotlejal tuleb kinnitada omafinantseeringu tagamist.</p>